

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

50
ПАРА
(ДИНАРА)
1952



ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Година XXVIII
БРОЈ 816.
19. август 1967.

КАПЕТАН Кејт



Једрењак се већ приближавао Бермудима, а том Шарк још није могао да се поврати од чуда. Јер, онај исти талас који је Кејт повукао за собом у море вратио ју је на палубу...



Уз брижљиву негу тобџијине жене Флориде, Кејт се брзо опоравила!



Флорида, иди да отпочинеш! Сад сам сасвим добро! А уз пут, молим те, замоли Шарка да дође!

Добро, мис Кејт! Само се немојте премарати!

Флорида је похитала да изврши наређење. Дуго је тражила тома Шарка...



Шарк у капетанову кабини!



Па... зад ћемо видети да ли се тај ђаво од жене може одстранити за мало дуже време!

Дружи се само овог курса... право у пећину!



Усидрићемо се у малој пећини и сачекати јутро а онда...

Не, Шарк! Условићемо у луку пре мрака! Ја сам још капетан и...

6-18



Е ту си се преварила, цуро! Преузео сам команду...



... Једино још нисам открио где си сакрила злато!

У ОВОМ
БРОЈУ:
ТРИ
НОВА
СТРИПА

РОГОВИ И КОПИТА

У совјетском недељном листу „Литературна гизета“ постоји рубрика „Рогови и копита“ — зидне новине Клуба 12 столица у којој се објављују хумористичко-сатиричне вести које су понекад и измишљене. Рубрика је, како сте већ можда препоставили, добила име према истоименој „откупној станици“ коју су водила деца повучника Смита — Остан Бендер и Шура Балаганов, у роману Илфа и Петрова „Златно теле“.

На острву Калмар познати ронилац Кранкер постигао је нови светски рекорд у времену задржавања под водом. Тачно време још није познато, јер познати ронилац још није изронио.

Пре неки дан на црноморској обали у подножју Кавказа догодило се изванредно занимљив случај. Познати песник Волдемар Шмељев отпливао је далеко од обале и почео да се дави. Делфини који су ту да пливали направили су око њега круг, али нису покушали да га спасу. Овај случај још једном доказује да су делфини — бића која умеју да мисле.

Ускоро ће се у трговинама појавити на стотине боца с новом минералном водом „Есендуки — 67“, богатом драгоценим хранљивим солима. У њој је нарочито много соли силицијума — 80%. Од тога се 1% налази у самој води, а 79% у боци. По својим лековитим својствима а посебно по количини мехурића у чаши, та врста воде превазилази и најбоље врсте шампањаца.

Очекује се ерупција Везува. У подножју вулкана гради се Помпеја.

Жене са острва Доминика говоре језиком који се разликује од језика који говоре мушкарци.

У многим клиникама Западна све већу примену добија метод такозваних „паралелних операција“. Он се састоји у томе што покрај болес-

ника стављају потпуно здравог човека и све етапе операције прво изводе на њему. Ако се операција покаже успешном, онда се цела понавља на болеснику.

Ако се подједнако измешају све постојеће течности, добиће се чиста вода. Подсети-мо се да зраци спектра, измешани, дају белу светлост, па зато ни експеримент с течностима не треба да вас чуди.



КО ЈЕ СЛЕДЕЋИ?

У једној париској улици отворена је необична трговина. Продавница те врсте до сада није било не само у Паризу, већ ни у целој Европи. Назив јој је „Трговина за шпијуне“.

Предузимљиви трговци, користећи велико интересовање за шпијунске књиже и филмове, одлучили су да отворе трговину која би продавала опрему за

прислушкивање. Асортиман робе је богат и разноврстан.

Сићушна кутијца може да „прима“ глас у соби и да га одашље на даљину од око сто метара.

„Пријемник неограниченог дејства“ прислушкује разговоре на даљини од неколико десетина километара.

Предајник направљен у облику ручног часовника.

Први купац у трговини уопште није био шпијун, већ дресер лавова. Он је дошао да купи предајник, који би му дозвољавао да преноси радио-репортаже директно из кавеза с лавовима а да при том не узнемирава животиње.

Ко су следећи купци, још није познато.



У једном од аустралијских племена постоји страшна казна за неверну жену: мужа невернице затварају у тамницу.

Из града С. јављају: изградња нове плаже је обустављена — испоставило се да је пројекат плаже саграђен на песку.

На Универзитетском проспекту је отворен нов омладински ресторан. Персонал ресторана је млад, млади су посетитици, а на улазу у ресторан стално дежурају два млада милиционера.



АНЕГДОТЕ



ЧЕКАЋУ ВАС



Колико је Владимир Мајаковски био свестан своје вредности и докле је ишла његова самоувереност, показује ова анегдота.

После једног читања песама, Мајаковском је један слушалац добадио:

— Ваше песме неће преживети вашу смрт. Оне су ствар тренутка.

Не збуњујући се Мајаковски му је хитро одговорио: — Дођите да се видимо кроз хиљаду година. Чекаћу вас.

ШТА СМЕТА

Сергеј Ејзенштајн, чувени совјетски редитељ, непосредно пред рат био је уметнички руководилац студија „Мосфилм“. Сећам се — прича књижевник А. Раскин — налазили смо се у његовом кабинету. Ту су биле фотеље, столице и малени округли сто. Писаћег стола није било. Ја нисам могао да издржим и питао сам да ли је то случајност или принцип.



— То је принцип — рекао је Ејзенштајн. — Шта раздваја људе у званичном кабинету? Шта их омета да воде стваралачке разговоре? Сто! За чиме седи бирократа? За столом! И ја сам избацио сто.

Не знам да ли је та теорија тачна. Али се одлично сећам да је тај разговор са Ејзенштајном био жив и веома интересантан.

Ипак мислим да није ствар у столу, већ у Ејзенштајну.

СВЕ СЕ ВАРИ, СЕМ...



— Чувши да сам прогутао рибуљу кост — прича совјетски књижевник А. Раскин — Михаил Зошченко је рекао: — Не узрујавајте се. Људски организам за два сата свари све.

Поштаваши додао је: — Све, сем непријатности.

Ripley's

Веровали или не!



КАУНИЦ (1711-1794)

КАНЦЕЛАР АУСТРИЈЕ ТОЛИКО СЕ БОЈАО НАЗЕБА ДА ЈЕ И СИМИ И ЛЕТИ ОБЛАДИО, ЈЕДНО ПРЕКО ДРУГОГ 6 ПАРИ ОДЕЛА

ЈАТО ПАТАКА

КОЈЕ ЖИВИ У КАВЕЗУ НА ВРХУ ЈЕДНОГ ВИШЕСПРАТНОГ ХОТЕЛА У МЕМФИСУ (САД) СВАКОГ ДАНА СПУШТА СЕ ЛИФТОМ ПРОЛАЗИ КРОЗ ХОЛ И ОДЛАЗИ НА КУПАЊЕ У ОБЛИЖЊИ РИБЊАК



ДЕЦА МОРА

ПОСЛЕ ЈЕДНЕ ВЕЛИКЕ ПОПЛАВЕ КОЈА ЈЕ УНИШТИЛА НЕКОЛИКО СЕЛА И У КОЈОЈ ЈЕ ОТОТИНЕ ОСОБА ИЗГУБИЛО ЖИВОТ НА ОБАЛИ КРАЈ ВИКА (НЕМАЧКА) НАБЕГА СУ, ВЕЗАНА У ОВОЈОЗ КОЛЕВЦИ, ДВА ДЕТИНА. ЊИХ ЈЕ УВОВОЈО НЕКИ БРОДОВЛАДНИК И НАЦИНИО ОД ЊИХ ПОМОРЦЕ ОВОЈИЦА СУ КАО КАПЕТАНИ БРОДОВА НЕСТАЛИ НА МОРУ (1825)

АФРИЧКА ВИЈКА

ЛАВЉА УСТА

ДОНОСИ ПЛОД КОЈИ СЕ ПЕЊЕ УЗ СТАБЉИКУ



ПРВА СТАНИЦА

НА ПРВОЈ ЖЕЛЕЗНИЧКОЈ ПРУЖИ У ДАНАШЊОЈ АФРИЧКОЈ РЕПУБЛИЦИ СИДЕРА ЛЕОНЕ БИЛО ЈЕ ОГРОМНО ДРВО У ЧИЈИ СУ СЕ ХЛАД СКАЉАЛИ ПУТНИЦИ (1908)

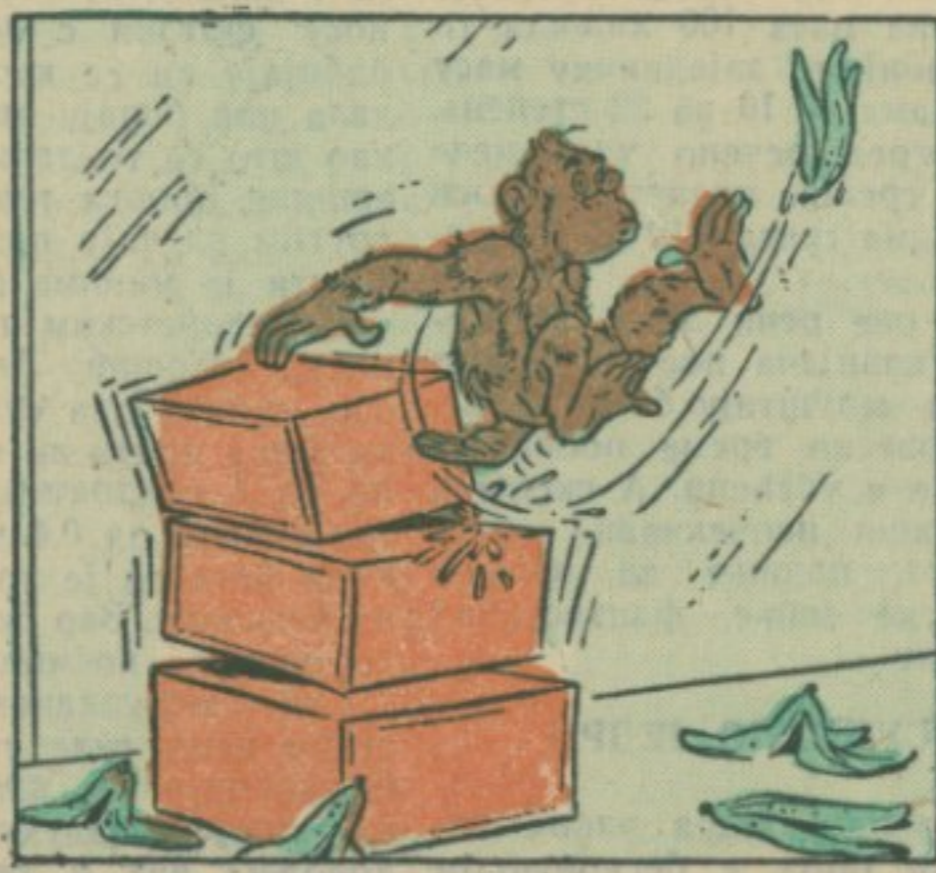


РОБЕРТ АРМСТРОНГ

(1865-1956) ЕНГЛЕСКИ ДЖОКЕР И ДРЕСЕР КОЊА 72 ГОДИНЕ НИЈЕ ПРОПУСТИО НИЈЕДНУ ТРКУ КОЊА У ГРОФОВИЦИ НОРТАМБЕРЛЕНА

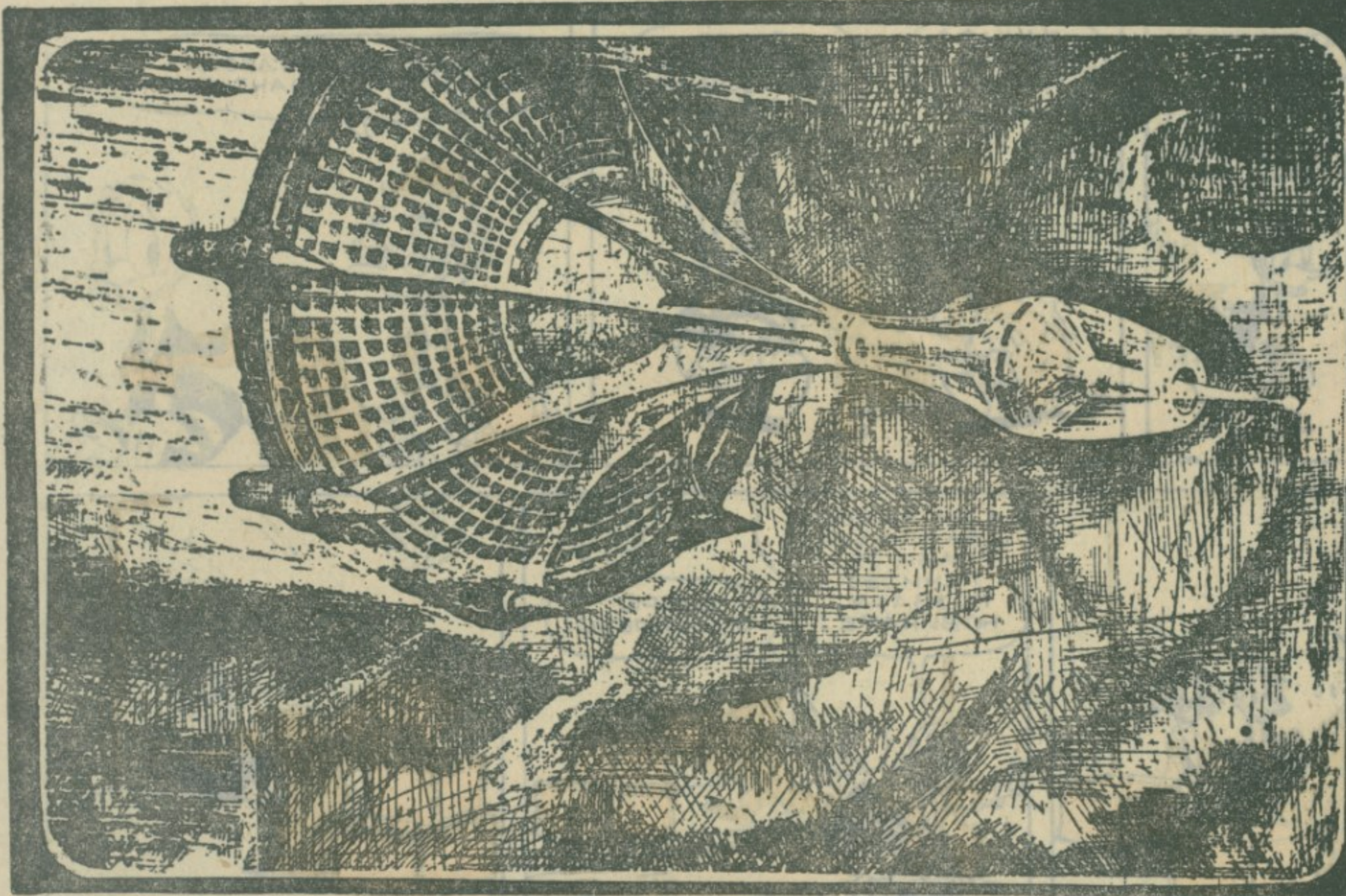
WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК



ДЕНИС КУПУЈЕ ЦИПЕЛЕ





НА
ЧЕМУ
БЕ
ЧОВЕК
ПОЛЕТЕТИ
*
КА
ЗВЕЗДАМА?
МАЛА ПРИЧА
О ВЕЛИКОМ
КОСМОСУ

Свакако „сашити“ сунчано једро није једноставан посао. Потребан је огроман екран од врло танког метала с идеално глатком површином да би могла одлично одбијати светлост. Претпоставља се да ће то бити лист алуминијумске фолије или пак пластике, неке посребрене или алумини зиране материје.

У морнарској струци није се узалуд ценила вештина у пловљењу под једрима. Искусан капетан могао је много брже да стигне до одређеног места умешно управљајући једрима. Космичким капетанима предстоји такође да овладају тим финим мајсторством.

Мада космичка фрегата још није усидрена у доку, вешти на управљања његовим једром већ је разрађена у виду графикана и таблица. Научнике није чак мрзело да тачно израчунају да-ако је убрзање које брод добија од Сунчевих зракова на Земљиној путањи једнако 2 милиметра/сек², онда најкраће време за које ће се моћи да



КО ЗНА, МОЖДА ЋЕ СЛИЧНИ ГЕНЕРАТОРИ НАПАЈАТИ КОСМИЧКИ БРОД

стигне до Венере износи 164 дана, а до Марса 322. Они су решили и задатак како треба мењати угао постављања једра у односу на Сунчеве зраке у току целог путовања тако да се до одређене планете стигне за најкраће време.

Какве ће величине бити једра која ће омогућити ова путовања? Ако узмемо да је тежина ракете без једра равна 500 килограма, једро ће имати пречник од 500 метара. За технику нашег времена то је потпуно остварљив пројект.

Познато је да је Сунце извор јаким корпускуларних струја. У периоду кад је Сунце активно, тај „поток“ врши 70 пута већи притисак него обично. И зато неће бити чудно ако космонаути спремни да крену на међупланетарно путовање на растанку буду чули старе речи: „Добар ветар, момци!“

ИЗГУБЉЕНЕ ИЛУЗИЈЕ

Хоће ли очи Земљанаикад угледати тајанствени свет загонетних звезда? Да ли ће се наћи покретачка снага која ће омогућити човеку да једног дана напусти Сунчев систем?

— Да — одговарају оптимисти. Не кажу тачно када, али човек ће полетети ка Сазвезђу Кентаури. „Оно што је данас немогуће постаће сутра могуће“. Ову мисао Константин Циолковског добро памте одушевљене присталице међузвезданих путовања. И већ сада предлажу оригиналне идеје.

Јаче од других међу опречним предлозима чује се: фотонски брод, фотонска ракета, фотонски импулс... Шта се крије иза ових необичних спојева речи? Плодоносне идеје или...

Свака ракета користи за полетање притисак ракетне струје која избија из млазника великом брзином. Фотонска ракета користила би импулс снажне струје фотона или простије речено снагу светлости. Њена главна врлина је брзина од 300.000 км/сек. Веће брзине у природи нема. При таквом потиску фотона фотонски брод и сам може да достигне брзину блиску оној којом се креће светлост. Зато је фотонска теорија тако драга многим.

Ређа се један предлог за другим. На пример, добијање

фотона једињем електроном са њиховим античестицама — позитронима. При томе се сва материја претвара у гама-зраке. Предлаже се да се на крми брода запази плазмена лампа: ту би се светлост добијала из материје загрејаних атомском енергијом до 150 хиљада Целзијусових степени. У помоћ се призива и термонуклеарна реакција. Пројекти пљуште као из рога изобиља.

У живој машти већ се оцртавају обриси фотонских бродова.

Али, на овом месту на сцену ступа скептик.

— Па добро — каже он „фотонцу“ — а ако и стварно достигнете такву брзину? — О, ми ћемо видети много шта интересантно. На пример, звезде најфантастичније изгледа. Жуте звезде по сматрање са крме брода изгледаће првене зависно од повећања брзине (због деловања Доплеровог ефекта — промена фреквенције светлости или звука у зависности од кретања извора или посматрача — јарки зраци заузимају црвену страну спектра). Је дие ће звезде личити на пурпурне фењере, друге ће се са свим угасити, али зато ће се кад будемо узели курс — право, плаве звезде претварати у љубичасте. Видећемо и нове звезде, инфрацрвене, недовидне „смртнице“ посматрачу.

— А метеорити? — не без злобе пита скептик.

— Не узбуђујте се, поставићемо екран. Нека ударају у њега. А веће метеорите ћемо разбијати зрацима из топова.

— И сами знате да честица прашице с масом од 1 милиграма при брзини судара 0,866 од брзине светлости може лако да отрпи 10 тона гвозђа. Никакав екран неће помоћи!

— Помоћи ће. Начинићемо електрични екран. Честице ћемо јонизовати и уклањати помоћу магнетних поља.

— А знате ли да осим прашице у космосу на сваки кубни сантиметар долази по атом водоника? Протони ће при брзини приближној светлосној пробити ваш ваздушни екипаж као шпер-плочу. Десет на десети степен честица — на квадратни сантиметар површине, за десет на десети пута више него што износи густина космичких зракова на Земљи! То је исто што и живети у соби заједно с акцелератором протона. Драги мој мислиоче, ви градите на брод већ комору смрти.

— Не! Протоне је такође могуће отклањати из магнетних поља. А начинићемо и чврст оклоп — победоносно врши контранапад ентузијаста.

Али сада скептик, извадиши логаритмар, стаје ногом за врат фотонском маштању:

— При брзини која је неопходна да би се облетела Галаксија стартна маса односи се према корисној као 1:10 на

17 степен. Рачунајући да је корисна маса 100 хиљада то на добијамо заједничку масу у тонама — 10 на 22 степена. А узгред речено маса целе наше грешне планете износи у тонама свега 6.10 на 21 степен...

На ове речи лице фотонских навијача постаје тужно и они напуштају бојно поље. За извесно време побеђени, али не и убеђени. А скептик, поставши неочекивано ентузијаста, почиње да излаже свој, не мање фантастичан пројект...

СУНЧАНО ЈЕДРО

Развивши једра плови космички брод у бесконачном простору висионе. Никаких мотора, никаквог горива, нити икаквих сложених проблема везаних за њих. Само једро.

Шта је то? Машта? И да и не. Наравно такви бродови још не постоје, али идеја о њима је у сваком случају много реалнија него она о фотонским ракетама.

Идеја је сасвим једноставна. У васнони дува „ветар“, ветар светлосних зракова. Слично земаљском ветру и овај може да покреће лађе. То је притисак светлости. По сматрано с тачке гледишта корпускуларне теорије, светлосни притисак је просто резултат бомбардовања површине тела светлосним квантима — фотонима. Тај притисак, наравно, зависи од то-

га у каквом су узајамном односу фотони с површином: одбијају ли се као од огледала или бивају апсорбовани као што се то дешава на површини црнога тела. У овом другом случају притисак светлости је минималан.

По теоретским прорачунима на површину Земље у топао, сунчан дан сунчеви зраци врше притисак на површину од 1 квадратног сантиметра снагом од 0,4 милиграма. Рећи ћете да је то безначајна величина. Зар ће она моћи да покреће космички брод?

Али у међупланетарном простору нема силе трења која би успоравала кретање, нема отпора ваздуха. Там, је довољна чак и тако безначајна сила као што је притисак светлости да би се кретало. Дужи једра и — на пут! Само пре тога је потребно полетети са Земље и претворити брод у вештачки сателит, тада ће он већ моћи да се вине к планетама ношен повољном светлосношћу. А залихе сунчаног горива у регионима, на пример, Марса и Венере практично су неисцрпне. Како се то гориво не налази на броду, моћи ће знатно да се повећају просторије за становање и рад као и број апарата. Па и поред тога сунчани брод ће у поређењу са гломазним хемијским ракетама бити мали, и раме рама и по тежини. Ове особине сунчаног брода највише привлаче пажњу крупних научника.

УМЕТНОСТ ПОД РЕНДГЕНСКИМ ЗРАЦИМА

Директор научног одељења Лондонске националне галерије Гери Томсон и његова асистенткиња проучавају таласне дужине на једном графикану које је исцртала такозвана „милипроб машина“. Овај уређај анализира пигмент на сликама, метал скулптура, или глазуру керамике уз помоћ као игла танког

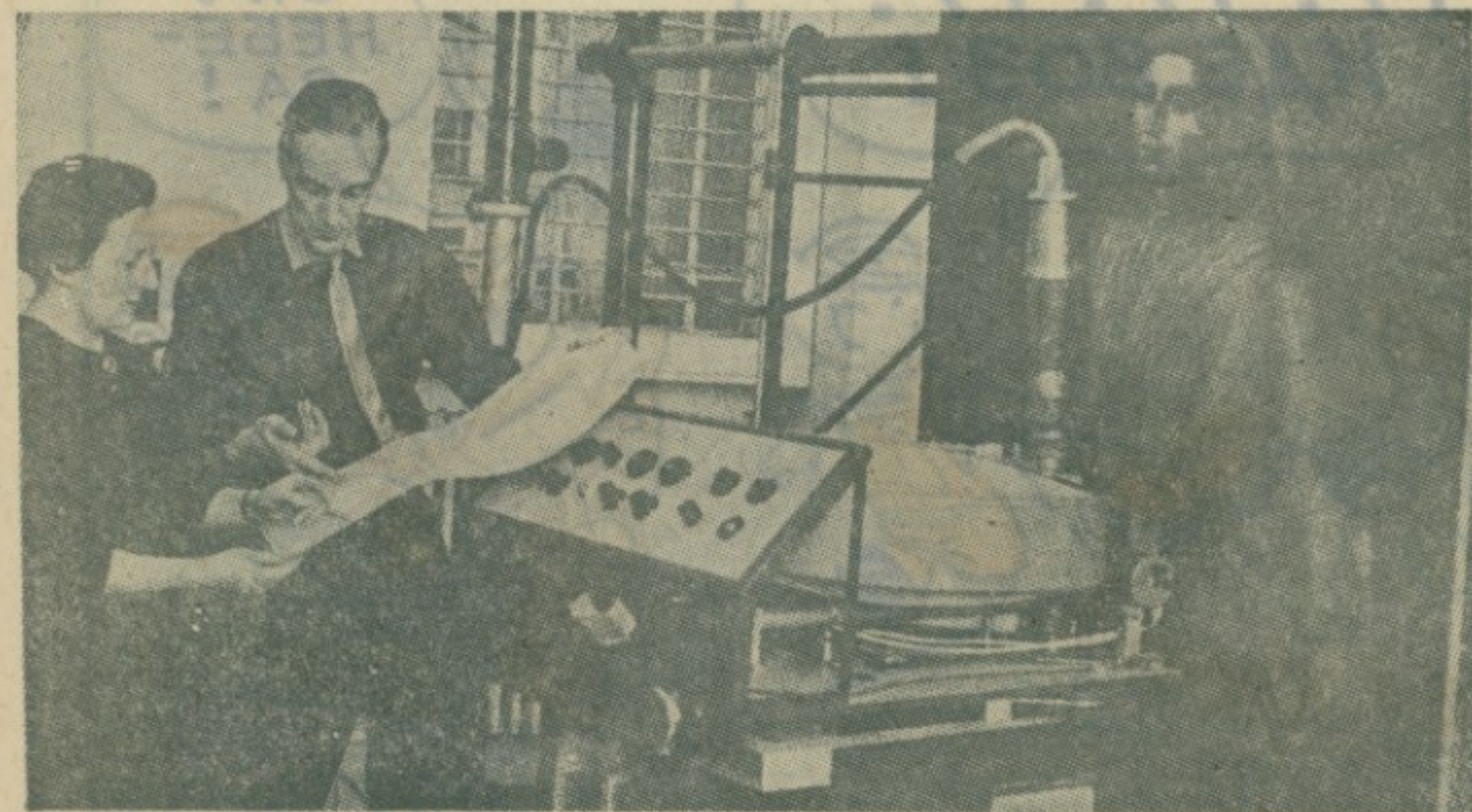
снопа рендгенових зрака управљених на одређену површину уметничког дела. Разлика у таласним дужинама зракова рефлектује се назад у машину идентификујући материјал употребљен за израду слике, скулптуре или керамике на основу његове карактеристичне садржине метала.

На овај начин поуздано се може утврдити време настанка једног уметничког дела као и личност аутора или његове школе, пошто су свако време и сваки уметник употребљавали одређен материјал који су најчешће сами справљали.



КАО И У ПРОШЛОМ КОНКУРСУ „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ ЗА НАЈБОЉИ ДЕЧЈИ ЦРТЕЖ И ОВОГ ПУТА РЕДАКЦИЈА ЛИСТА ЈЕ ОДЛУЧИЛА ДА ОБЈАВИ УСПЕЛЕ РАДОВЕ И НАГРАДИ СВАКИ ЦРТЕЖ СА ПО 2.000.— СТАРИХ ДИНАРА.

ИЛУСТРАЦИЈА ПРОЧИТАНЕ КЊИГЕ — рад Светлане Цветинович, уч. VII разр. Осн. шк. „Јован Јовановић — Змај“, Сремска Митровица.



ПРОНАЛАСЦИ



ГОДИНЕ

НАТРАЈНИЈИ
ВЕШТАЧКИ ЗУБИ

Британски истраживачи су саопштили да су после три године испитивања на преко 50.000 људи најзад пронашли вештачке зубе који су седам пута тврђи од досадашњих. Уместо порцулана за зубну смешу ће се одсад употребљавати мешавина порцулана и алуминијума. Готови зуби се превуку танким слојем порцулана да би имали сјај и белину природних. Нова смеша може се успешно употребити и за мостове и зубне круне.

ЈЕДРИЛИЦА
ЗА 5 МИНУТА

У Финској је успешно испробана једрилица која је састављена од делова израђених од нарочите пластичне масе. Њена тежина је 187 килограма а распон крила 15



метара. Приликом лета на ниже једрилица може да постигне брзину од 250 километара на час. Растављена на делове једрилица може да стане у простор за пртљак путничког аутомобила а њено састављање траје свега 5 минута.

ВЕШТАЧКИ СУШЕН
ДУВАН — ШТЕТАН

Према извештају организатора „Британске кампање против рака“ вештачки сушен дуван веома је штетан по здравље пушача, на основу података које је ова организација прикупила у земљама где се производе цигарете с високим процентом шећера забележен је највећи број смртних случајева од рака на плућима.

Dan
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН



НОВИ СКАФАНДРИ ЗА РАД ПОД ВОДОМ

Радити слободно и несметано на дубини од 100 метара испод површине воде неопходан је услов за савремено научно истраживање и експлоатацију богатства природних појава морског дна. Један од најсложенијих проблема за истраживаче који роне на дубини од 100 метара је брзина прилагођавања на притисак по изношењу из мора.

Људски организам на дубини од сто метара трпи притисак од 11 атмосфера тако да је у просеку потребно после сваког роњења два до три дана одмора ако се желе избећи све незгоде. Из тог разлога се последњих година

све више избегава прекид радова ронилаца и њихово излажење на површину. Све се чешће користе „куће“ за живот под морем у којима рониоци могу да проведу по неколико дана. Друга и једноставнија могућност састоји се у томе да ронилац који се замори уђе у нарочиту комору у којој влада притисак као на дну мора. У њој га извлаче са морског дна. На броду он и даље остаје у комори у којој живи, једе и одмара се све до поновог силаaska на морско дно. На тај начин створена је нека врста „куће под морем“ на морској површини а декомпресија организма рониоца не врши се све док се не заврши посао.

Други проблем слободних ронилаца јесте нагло губљење топлоте организма преко скафандра. Оно је нарочито брзо под великим притиском као и због тога што су у скафандру изолирајући мехурићи ваздуха замењени мехурићима хелијума, који је добар проводник топлоте. За борбу против хладноће на морском дну истраживачи француског центра ГЕРС су произвели први скафандр у коме се налази нарочита мрежа за загревања која се напаја топлотном енергијом из електричног акумулатора, који исто време служи као терет за тоњење. Систем загревања одржава у скафандру

сталну температуру од 30 Целзијусових степени. Последњи успех у овој области представља скафандр у коме се мешавина гасова кисеоника, азота и хелијума по проласку кроз плућа рониоца не избацује већ се пречишћава у специјалним „вештачким плућима“. Нарочити кречни филтер упија угљеничне гасове тако да се сав кисеоник који није утрошен сачува. Постигне се минималан губитак гасова и повећава независност гурца у скафандру као и време трајања рада рониоца под водом. У овом случају ронилац, као и код скафандра који се загрева, није везан каблом за подводну комору.



ИСТОРИЈА ТЕХНИКЕ ОЧИМА КАРИКАТУРИСТЕ



АУТОМОБИЛ-ЖАВА

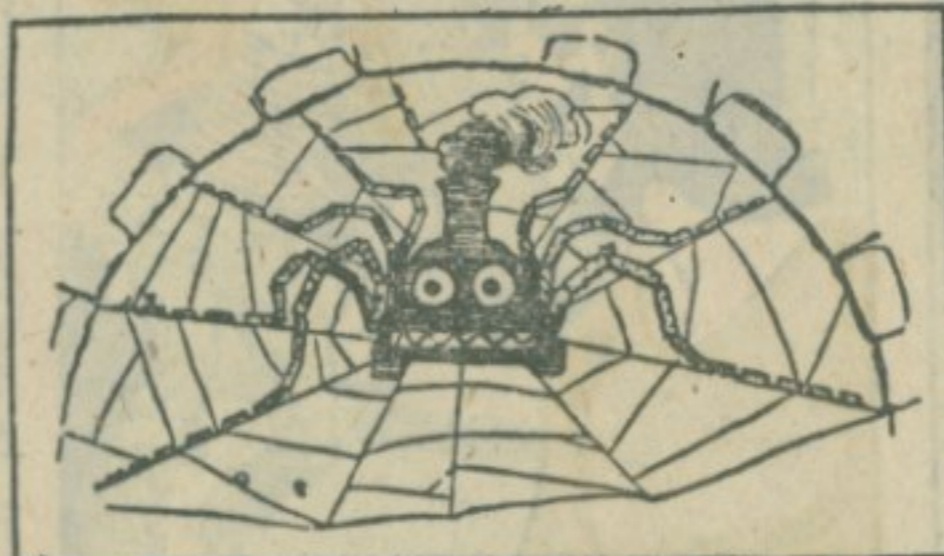
О великом техничком прогресу 18. и 19. века написано је много књига које с већом или мањом тачношћу одражавају сложени, противречни и многострани процес техничког развоја. Али, историја има још једног и то веома правичног сведока — карикатуру.

Техника и карикатура? Необична спрега. Па ипак баш карикатура може много да исприча о историји технике. Уметник-карикатуриста који је увек спреман да одговори на све догађаје и појаве, није могао да не примети како се с развојем технике мења читав живот. Духовити цртежи осмехивали су се са страница листова и часописа али су понекад ти осмеси били тужни, некад злобни а некад и трагични. По тим осмеси-ма може се данас судити како је који проналазак био примљен у различитим друштвеним слојевима.

Средином 19. века у европским државама почела је да се шири мрежа железничких пруга. Појава многобројних возова значила је не само могућност бржег и удобнијег путовања већ и огроман допринос бурном развоју трговине. Покушавајући да

то изрази уметник је нацртао воз у облику паука који је разапео своју мрежу железничких пруга и притајио се у очекивању жртве: злослутно блистају његове очи — фарови, сад ће је зграбити и прогутати. На том цртежу јасно се осећа протест присталица патријархалног схватања: они су тврдили да железнички насипи унаказују ливаде и лугове, уништавају плодну земљу, а да возови трују ваздух димом и чађи и да из градова пресађују у села физичке и моралне болести.

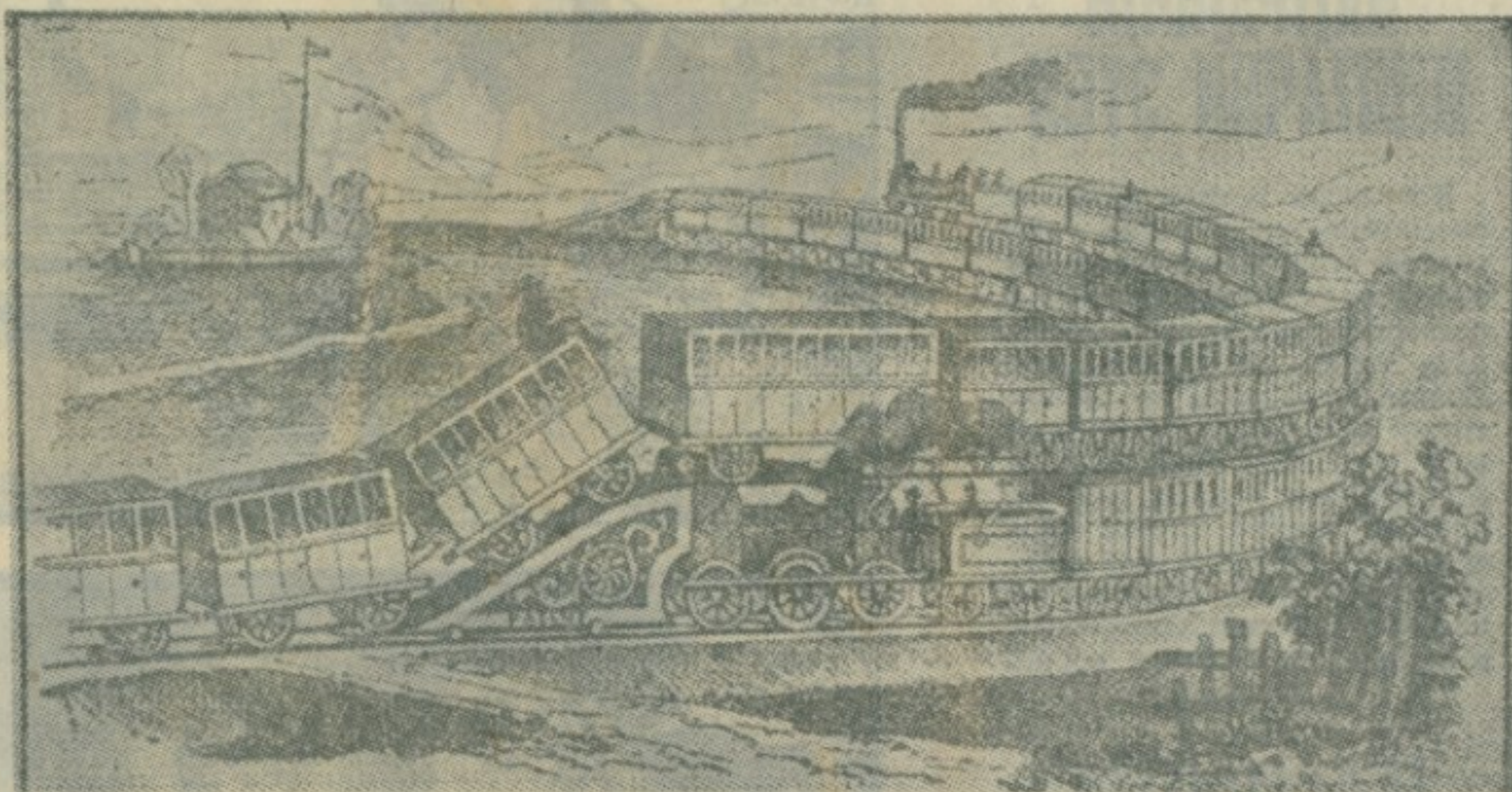
Сваки нов проналазак значи је да се на машине пребацује све већи број операција које су дотад извршавале људске руке. Појавило се питање: а шта ће се догодити ако машине потпуно замене човека? И весела машта уметника Гренвила дочарала је овакву слику. На једној позорници солисти парног оркестра — господин Локомотива и госпођица Фабрички Димњак — изводе лирски дует. Судећи по свему извођачи су искрено предани уметности: трубач има



ЖЕЛЕЗНИЦА — ПАУК

надахнуто лице а певачица је по правилима лепог понашања у заносу преврнула очи. Њима уопште не сметају пара и дим који су испунили позорницу.

Прве парне машине — било да говоримо о парном чекићу, преси или локомотиви —



ВОЗ ПРЕКО ВОЗА

нису биле нити су могле бити савршене. Због тога су током читавог 19. века железничке несреће биле веома честе. Одазивајући се на ту појаву један уметник је својим ироничним цртежом „патентирао“ необичан уређај који је штитио композиције од судара. Судећи по његовој карикатури било је довољно снабдети композицију са обе стране нарочитим рампама-мостовима и преко њих и кровова вагона поставити шине. Тако би се воз који таквој композицији долази у сусрет лако полео уз рампу, прешао преко вагона и на другој страни продужио пут.

Енглески сликар В. Робинсон духовито је исмејао неуспеле и претенциозне конструкторе. Он је створио читаву серију веселих цртежа на којима је дао невероватне машине, строго конструисане по законима физике, које раде без грешке и „суперфектно“.

На једном од таквих цртежа представљена је нова преса у фабрици лимунаде која само што није пуштена у рад. За тај свечани тренутак око пресе се окупио читав персонал који треба да опслужује нову машину; једанаест људи. Испод страшног тега паљиво се поставља лимун да би сок из њега био исцеђен у огромну кацу.



ПОРАЖЕНИ НЕПТУН

нутијих немачких карикатуриста-плактера који су се почетком овог века окупљали око часописа „Симплицисимус“. Господар мора, старац Нептун који је толико векова држао људе у страху, морао је да се обеси од љутине када је дошао крај његовој апсолутној власти. Уместо да се боре с таласима људи су почели да лете изнад њих.

Ни Сименса — научника, инжењера и једног од пионира електричног осветљења — карикатуриста Хајне није заобишао.

Доћи ће време, прича нам цртеж „Дирижабл-тегљач“ када ће чак и једна тако сложена машина као што је дирижабл (не треба заборавити да је крајем 19. века ваздухопловство представљало највећи домет технике) постати обична ствар, покорна човеку.

Прошло је више од века и по. Техника је у свом развоју толико отишла напред да је потпуно изменила начин живота. Разне машине и апарати ушли су у живот, постаји његови органски део и ми са осмехом посматрамо цртеже карикатуриста минулог времена који су „забележили“ историју развојка технике.



ПАРНИ ДУЕТ

Још само тренутак и радник на левој страни цртежа, који у рукама држи маказе, пресећи ће уже и огромни тег ће се спустити. Лимун ће несумњиво бити исцеђен а шта ће остати од бачве — није важно. А и да не говоримо шта би се догодило да радник пре времена пресеке уже.

Ни остали Робинсонови цртежи нису ништа мање занимљиви: „Справљање саса од сарделе“, „Машина за љуштење пасуља“ и, најзад, „Проверавање вештачких зуба“.

Крај 19. века био је крунисан појавом нове врсте возила — аутомобила. Аутомобил је брзо стекао популарност иако су прве машине толико несавршене да је возња на њима била све пре но задовољство. И за спољашност њихову никако се не би могло рећи да је лепа. Прве аутомобиле било је тешко не само покренути с места него и њима управљати јер се нису покоравали волану. Опруге су падале, довод горива — лош. Сва та „уживања“ војње аутомобилом духовито су исмејана у карикатури „Аутомобил-жаба“. И мада такав аутомобил није никад постојао тај фантастични скакач верније од свих описа дочаравала нам муке првих аутомобилиста, њихову храброст и приврженост новом спорту.

И поред негативних и смешних тренутака и епизода развојка технике у целини значајно је несумњиво напредак човечанства, славе разума и егзактних наука. Због тога карикатуристи нису могли да не региструју и ту чињеницу мада на свој „шалив“ начин.

Успеси авијације послужили су као тема карикатуристе Хајнеу, једном од најистак-



ПРОВЕРАВАЊЕ НОВИХ ЗУБА

Авантуре ГОРДОНА ПИМА ПО РОМАНУ Е. А. ПОА

ГОДИНЕ 1827 НА ОСТРВУ ИНАТУКЕТ, НА ИСТОКУ СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА, ЖИВЕО ЈЕ ШЕСНАЕСТОГОДИШЊИ ДЕЧАК АРТУР ГОРДОН ПИМ. ОН ЈЕ ИМАО ПРИЈАТЕЉА, АВГУСТА БЕРНАРДА, СИНА КАПЕТАНА ДУБЕ ПЛОВИДБЕ, КОЈИ ЈЕ ИМАО ИЗВЕШНО ПОМОРСКО ИСКУСТВО. ЈЕДНЕ ОКТОБАРСКЕ ВЕЧЕРИ, АРТУР ЈЕ ВЕЧЕРАО КОД СВОГ ПРИЈАТЕЉА И ОСТАО ДА КОД ЊЕГА ПРЕНСИ, АВГУСТ, КОЈИ ЈЕ ТЕ ВЕЧЕРИ НЕШТО ВИШЕ ПОПИО, ПРОБУДИО СЕ У СРЕД НОКИ...

НЕ МОГУ ВИШЕ ДА ЛЕЖИМ! ЧАПОЉУ ДУВА ПОГОДАЧ ВЕТАР... ОБУДИМО СЕ ПА ДА СЕ МАЛО ПРОВОЗАМО ЈЕДРИЛИЦОМ!

ЗАЧАС КЕМО ИСПЛОВИТИ ИЗ ЛУКЕ!

ЧУЈ, ПРИЈАТЕЉУ! ДАЛЕКО СМО ОД ОБАЛЕ! КАД МИ СЛИШ ДА СЕ ВРАТИМО НА КОПНО?
ШТА? НА КОПНО? ПА ГДЕ СЕ МИ, ДО БАВОЛА, НАЛАЗИМО?

ОВО ЈЕ УЖАСНО! ОУВИШЕ ЈЕ ПОПИО И САД ГА ЈЕ ОВЕЖ ВАЗДУХ ДОКУУРИО! МРТАВ ЈЕ ПИЖАН, А ЈА НЕ УМЕМ ДА УПРАВЉАМ ЈЕДРИЛИЦОМ!

ПОСИЊЕ БУРА А МИ НЕМАМО НИ ХРАНЕ НИ ВОДЕ! ШТА ДА РАДИМО?



ШТА ЈЕ ТЕЖЕ?

Недавно је у биатену који издаје „Клуб нежења“ у граду Инвернесу, на северу Шкотске, писало између остало и ово:

„Кад вас притисне усамљеност помислите да њена тежина у поређењу са храном коју једна жена поједе у току свог живота није ништа. Јер, чак и најскромнија жена, која није гурман, ипак поједе: десет волова, пет телића, осам свиња, 4.500 килограма кромпира, 10.000 јаја, 300 кокошака, 4.000 килограма шећера, 2.000 килограма воћа, 6.000 хлебова и 2.000 литара млека“. Ако је и од Шкотланђанина — многе је.

КО ЈОШ ТО ЗНА?

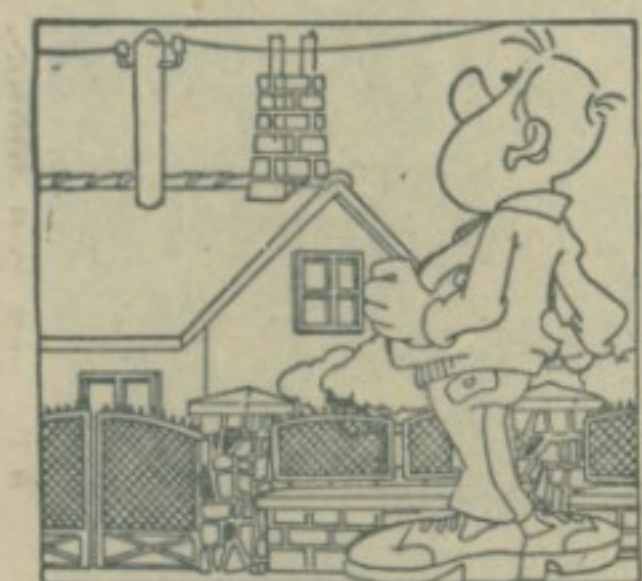
У Енглеској је група децијих лекара тестирала већи број школске деце између 6 и 8 година. После завршеног опита открили су да већина ове деце није знала право име мајке, боју њене косе и очију и као по правили давала су мајкама десет година више него што оне стварно имају.

НЕК БИРА КО ШТА ВОЛИ

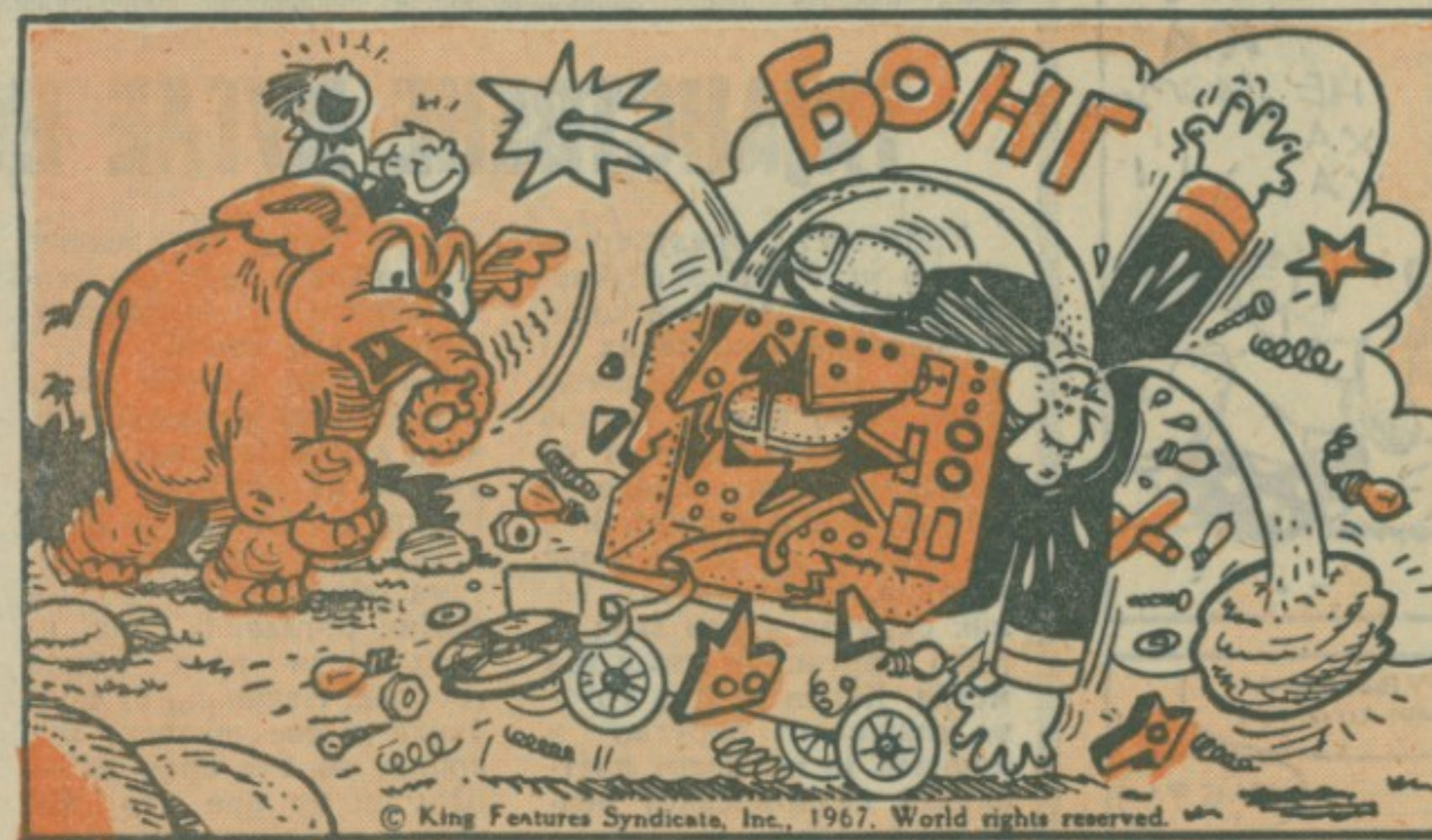


Да би на неки начин смањили број несрећа на друмовима, у Чилеу су, као и многим земљама, власти поведе кампању за борбу против пијаних возача. За возаче који се затекну за воланом у пијаном стању одређене су две врсте казни: прва је — четири дана затвора а друга — пуштање на слободу с тим што оптужени мора четири дана да чисти улице и паркове. Међутим, оне који се определиле за прву казну чека „пријатно“ изненађење: за време док се налазе на издржавању казне морају да чисте ходнике и остале затворске просторије и уз-просторије.

КАД ЈЕ ЧОВЕК НЕСТРПЉИВ



Вилијем Енгуд, становник малог енглеског острва Непал, није имао стрпљења да сачека одговор електричне централе којом му се одобрава да помери електрични стуб на свом имању. Оставио га је на истом месту где је и био, и око њега — саградио кућу. Сад стуб вири кроз кров једне од двеју соба његове куће.



КАКО СЕ ПРАЛО РУБЉЕ

ОД ХОМЕРА ДО НАШИХ ДАНА

Појава прања рубља припада далекој прошлости, оним временима кад су наши преци почели да ткају.

У Египту су у време фараона рубље обртали око неравног, рапавог камена, а затим га трљали и лупали по њему из све снаге. Колико је ту енергије изгубљено!

Хомер у „Одисеји“ описује како се рубље прало у древној Грчкој: „Жене су превозиле рубље на колицима до удубљења у глинастом земљишту испуњеном водом и брљајући такмичиле се међу собом у вештини гажења веша. Затим су рубље прале, испирале и простирале на обалу мора, таласи су ударали о обалу и наносили на рубље шљунак“.

Рубље се обавезно гњечило ногама али увек с иловачом, која га је чистила од прљавштине.

Најзад, сензационално откриће — сапун.

У Риму сапун први спомиње Плиније Старији. У то време сапун се справљао од пепела буковог дрвета и козјег лоја.

У VI веку техника прања се мења — рубље се више не гњечи ногама, њега прво ударају „пракљачом“, затим га трљају четком и на крају сапуњају.

За нову технику — нови реквизити.

У XVI веку појављује се ваљак за прање веша. Ваљак, четка сапун, а касније друга средства за пра-

ње, држани су у специјалном сандуку. При прању жене су се коленима ослањале на сандук. То им је олакшавало посао.

Ваљак је могао да послужи и као опасно оружје. Године 1543. кад су Турци опседали Ницу, праља Катарина Сегуран стојела на зидинама тврђаве једним ударцем ваљка отпремила је Турчина на онај свет и истргла му заставу. То је охрабрило опсађене и помогло становницима Нице да извојују победу.

Идући од тог времена даље техника је напредовала. Сада рубље стављају у корито, прекривају га чаршавом и преливају врелом водом. Хемијски са-

стојци који се садрже у пепелу помажу да се рубље боље опере.

Све до краја XV века жене су опрало рубље простирале да се суши по ливадама (овај обичај још постоји у нашим селима). Пеглање је било познато још старим Римљанима али они су га ретко употребљавали а уместо пегле користили су се великим загрејаним камењем.

С усавршавањем пегле, која је крајем XV века имала готово исти облик као и данас, рубље се почело редовније глатчати.

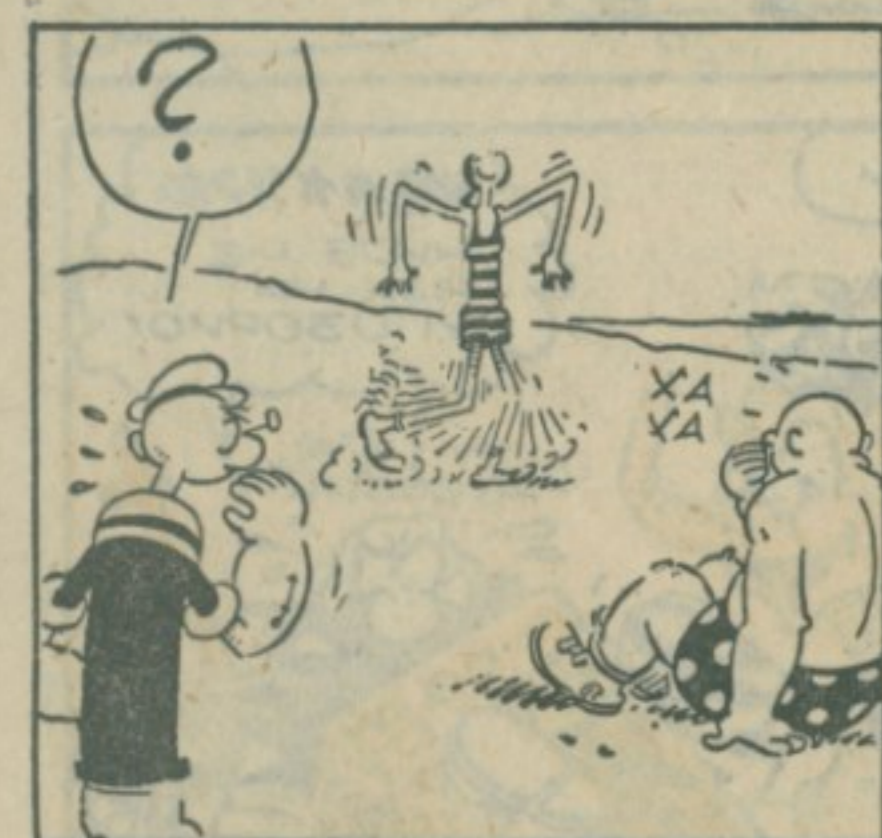
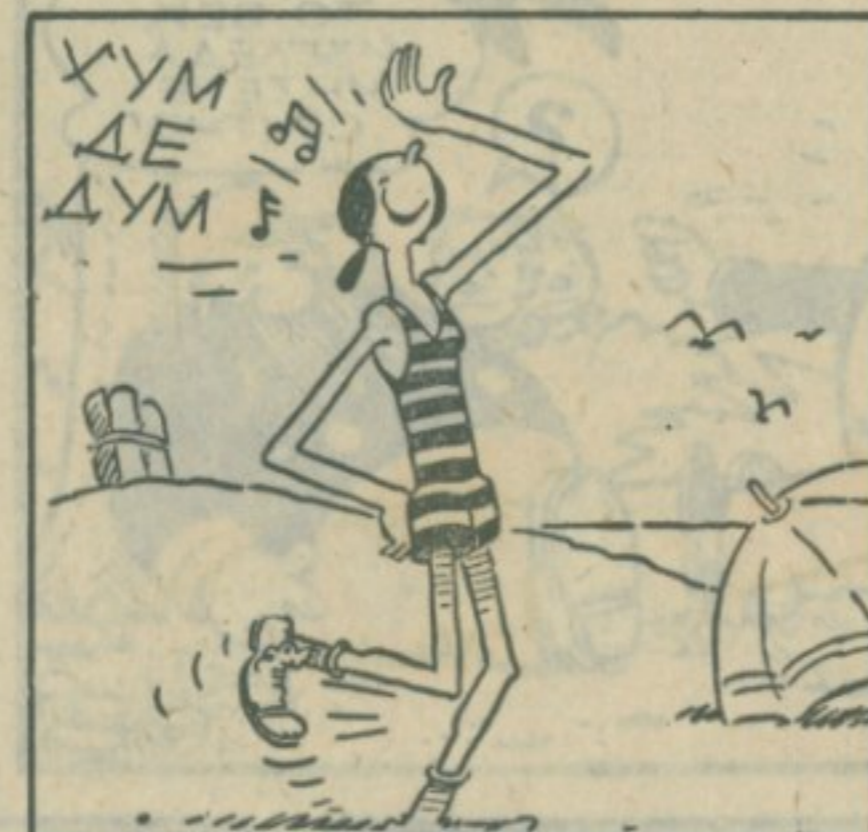
Данас у време перioniца и машина за прање, опрати веш није више кулук за жене. Али колико је напора било потребно да би се дошло до тога!

ЈЕДАН ПРОБЛЕМ ЈЕ РЕШЕН

Нека Клара Морцерон из Даласа у Тексасу дала је пре извесног времена оглас којим тражи стан за себе и своје дванаесторо деце, пошто после мужевљеве смрти мора да прода породичну кућу, и смањи трошкове. После неколико дана Клара је добила следећу понуду:

„Ја, Александар Фрета, инжењер електроничар желео бих да се оженим вама и примим у своју кућу и вас и ваше дванаесторо деце. Разлог: као инжењер зарађујем месечно 2500 хиљада долара а пошто сам нежењен порезници ме због тога тероризу, већ десет година“.

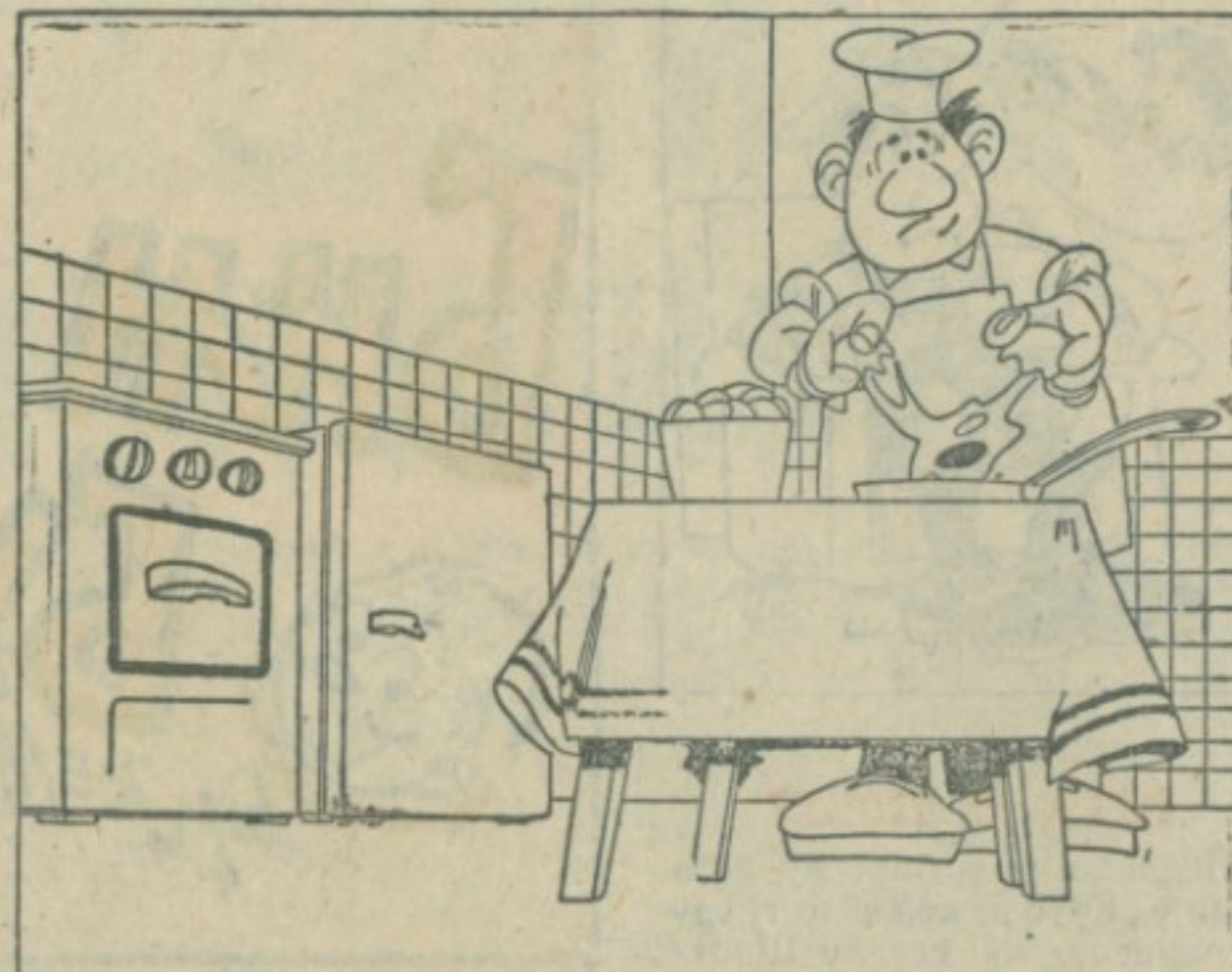
ПОПАЈ



КАКО СКУВАТИ ЈАЈЕ

Недавно је иступајући пред студентима париске Уметничке академије Ежен Јонеску, аутор позоришног комада „Нисорог“, изложио присутнима своја схватања о томе како треба кувати јаја:

— Кад купите свеже јаје — рекао је Јонеску — постарајте се да га на путу до куће не разбијете. Затим водом напуните суд у коме желите да кувате јаје. Ради тога отидните у кухињу до лавабоса. У већини случајева изнад лавабоса налази се славина. Славина служи за точење воде. Запамтите да ју-



ска јајета уопште није за је-ло...

За разлику од Јонескуа, инжењер Пјер Танги конструисао је машину за барење јаја. Јаје пропуштено кроз машину добија облик

ваљка дугог око 20 сантиметара.

Несумњиво је да и Јонеску и Танги имају развијену стваралачку машту, али ако је и машта у питању, што је много, много је!

ГАНГСТЕРИ С ДИПЛОМОМ

Ако мислите да гангстер припада друштвеном олошу, ви сте у заблуди. Гангстер нове генерације завршио је универзитет, елегантно је одевен, и поседује манире светског човека, тврди се на страницама француског листа „Фигаро“. Краће речено савремени гангстер је изгубио све црте „прокаженог“. Своје закључке лист изводи на основу недавно објављених резултата рада специјалне федералне комисије у САД, која се бави изучавањем „организованог преступништва“.

„Гангстери су — дошла је до закључка комисија — освојили чврсто место у пословном свету. Они заузимају угледна места стручњака, продајних агената, административних службеника. Начин којим се користе сасвим је прост: њихов синдикат продира у комерцијално или индустријско друштво, улажући

у њега капитал стечен незаконоитим путем. Када друштво потпадне под гангстерски утицај, они почињу да се користе угледом фирме да би прикрили своју незакониту делатност“.

Тај нови начин изискује образовање, без кога су се у ранијим временима гангстери сасвим добро оналазили. Сада они своје наследнике школују на вишим школама и универзитетима, претежно административним и економским.

„Анкета коју је спровео један социолог — пише „Фигаро“ — наводи пример универзитета, не помињући његово име, на коме знатаа део студената чине будући руководиоци организације „Коза ностра“, познатог гангстерског удружења, које броји око 5.000 чланова. Исти социолог указује на пад престижа „чврсте руке“ у одржавању дисциплине у гангстерским удру-



жењима, с обзиром да се данас више цени размишљања од „разбијања њушки“.

ТАЈАНСТВЕНЕ КУГЛЕ КОСТАРИКЕ

Кроз густу, врелу тропску дунглу Средње Америке пробијало се неколико радника запослених на једној плантажи банана.

Било је то пре 35 година у Костарики. Радници су тражили нове терене за проширење плантаже. Кад су стигли до једне мале чистине, угледали су велик округлао камен који је имао у пречнику близу два метра. Камен је био готово савршено округлао и почивао је на малој платформи калдрмисаној речним облацима.

Зачуђени изгледом и величином камена пошлу су даље, пажљиво претражујући дунглу. И нашла су још камења. Неки од ка-

менова били су велики, неки мали — али сви веома глатки и потпуно округли као лопте.

Необичне камене лопте о којима су радници причали заинтересовале су на учнике из читавог света. Најпре су помислили да је некад неки народ тим лоптама обележавао гробове својих поглавица. Али, испод лопти нису нашли гробове. Научници су проучили и све шпанске рукописе из тог времена — Шпанци су пре око 450 година освојили Средњу и Јужну Америку — али ни тамо нису нашли помена о лоптама.

Неке од каменних лопти имају пречник од свега

неколико сантиметара и тешке су килограм-два, док су друге огромне: тешке и по 16 тона. Већина је од гранита а само неке од пешчара.

Тајна загонетних кугли, за које се претпоставља да су израђене пре 350 и 450 година, ни до данас није одгонетнута. Оне се увек налазе у групама, од најмање 3 примерка а понекад их има и више од 40. Можда је то била нека врста календара? Једино је сигурно да је за обликовање и глачање једне кугле требало неколико година и удружени рад читаве групе људи.



ЧУВАЈ СЕ СЕЊСКЕ РУКЕ

ПО РОМАНУ А. ШЕНОЕ
ЦРТА Ћ. ЛОБАЧЕВ



ГДЕ СТАНУЈЕТЕ, АНТОНИО?
ТУ ОДМАХ ИЗА КОШКА!
АЛИ КУ ВАС, ИЛУСТРИСИМО, ОТПРАТИТИ...
ЧЕМУ ТО? СУТРА КРЕКЕМО! ДОБИТЕ ЗОРОМ У ПАЛАТУ ЦАРСКОГ ПОСЛАНИКА!



СТАНИ!
ВИ? ВИ, УЈАМЕ КИПРИЈАНО? У МЛЕЦИМА!...



НЕ ЗОВИ МЕ УЈАКОМ, ИЗРОДЕ! УХОДА СИ ШЕБЕТОРИЦЕ! ГОВОРИ ШТА ЈЕ БИЛО КОД ЛАВИЕНА! А АКО НЕ КАЖЕШ ШТА, СУТРА КЕ СЕНАТ ДОБИТИ ДОКАЗЕ ДА АНТОНИО КАПОПРОСО СА ТАЈНОМ ДРУЖИНОМ ПРАВИ КРИВЕ ЦЕКИНЕ!
ЗНАШ ЛИ ШТА СЕ С ТАКВИМ КОВАЦИМА ПРАДИ?



ПИЈАХУ ЗА СМРТ УСКОКА. МАРИЈЕТА КВИРИНИ СКАЛОНИ РОСИЈА ДА РАДИ НЕКА РАБАТА. ДОБЕ У СЕЊ. А МЕНЕ УШИНИ РАБАТА СВОЈИМ ПОВОЈНИКОМ.
ТЕБЕ?! ДОБРО! АЛ ПАЗИ ШТА РАДИШ! ЗАПАМТИ: ОБАВЕ ВЕШАЛА ТАМО УГКОСКИ НОЖ!



Е, БОГА МИ, КНЕЖЕ МАРТИНЕ, ДОБИКЕШ ВРАТА ЗЕТА! У ЗАРАВЛЕ ЈУРЕ ДАНИЧИКА И НЕГОВЕ МЛАДЕ!
ХВАЛА, КАПЕТАНЕ! ХВАЛА, ГОСПОДО И БРАКО!



НЕГО, ОЧЕ ГВАРДИЈАНЕ, ТЕК СТЕ СЕ БРАТИЛИ СА РИЈЕКЕ! ШТА СЕ ТАМО ЧУЈЕ О НАШИМ ПОСЛОВИМА?
НИШТА, ОСИМ ДА СЕ БИСКУП МАРК-АНТУН ВОСИ РАДИ ТОГА ТАМО И ОВАМО!
СВЕ МИ СЕ ЧИНИ ДА НИЈЕ БИЛО ПАМЕТНО ПОТПИСИВАТИ ПРОБЕТОС ОНАЈ МИР СА МЛЕЧИКИМА. ОНИ ТА...

СПОРТ

НЕОБИЧНЕ ШЕТЊЕ КАПЕТАНА АЛДЕРДАЈСА

Под жарким сунцем, по хладној јесењој киши, они иду гегајући се и изазивајући смех лаика и поштовање спортских стручњака. Они ретко чују аплаузе са трибина, пред њима је дугачак пут, понекад целих педесет километара. Те људе са гвозденом упорношћу и срцем као мотор то не плаши, они сатима иду и иду савлађујући замор.

То су мајстори спортског ходања. Они не ходају као „обични људи“. Њихови покрети су потчињени строгим правилима, јер не смеју да пређу границу која спортско ходање дели од трчања.

Није то лака спортска дисциплина! Стручњаци су израчунали да добар ходач пређе на тренинзима годишње од четири до шест хиљада километара! И све то да би неколико пута годишње наступно на стази од педесет километара, или који пут више на крајим стазама. А знате ли да на стази од педесет километара спортиста губи због великог утрошка угљених хидрата и до пет килограма.

Ова спортска дисциплина родила се у Енглеској Године 1796. у земљи се почело

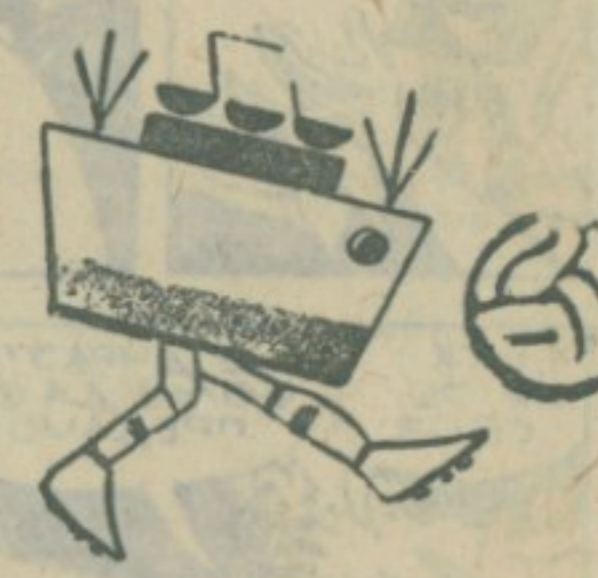
говори о неком капетану Барклају Алдердајсу. Тај се чо век бавио нечим невероватним: он је — ходао. По тропској врућини и по зими, у зависности од тога куда га је водила војничка служба, он је превађивао своје стазе од четврт до хиљаду (!) миља (1.609,3 км). Ишао је кроз шуме и преко поља, одмарао се и поново ишао.

Прва такмичења ходача била су такође необична. На старт су излазила два човека. Све је ишло по најбољим енглеским традицијама: кладили су се учесници и гледаоци. Године 1810. срчани капетан постигао је свој лични рекорд: стазу од 110 миља прешао је за 19 часова и 27 минута. Немирна природа није дала мира „оцу спортског ходања“ и он је решио да постигне нов успех. Одлучио је да у току 1000 часова пређе 1000 миља, значи по једну миљу на час. Без обзира био дан или ноћ, он је морао да се придржава још једног тешког правила: за сан и исхрану њему су остављене само оне минуте које је уштедео од једног часа на одређеној миљи. Међутим, та о-

Најдужи шут

Такав шут историја фудбала није дотада забележила. За време утакмице бек репрезентације енглеског луцког града Саутемптона, да би размрсио ситуацију испред свог гола, толико је снажно шутнуо лопту према трибинама да је она прелетела оградом игралишта. Нико од играча и гледалаца није ни слутио да је тај шут потпукао све дотадашње рекорде у — даљину.

Одмах иза игралишта почињу пристанишни кејови. Прелетевши преко ограде лопта је, не додирнувши земљу, упала у товарни простор једног брода на којем је украјивање терета управо било завршено. Догодило се да нико од посаде није приметио неозваног „госта“ са стадиона. Брод је отпловио. И тек на другом континенту — у Аустралији — лопта је приликом истоваара извучена из потпа-

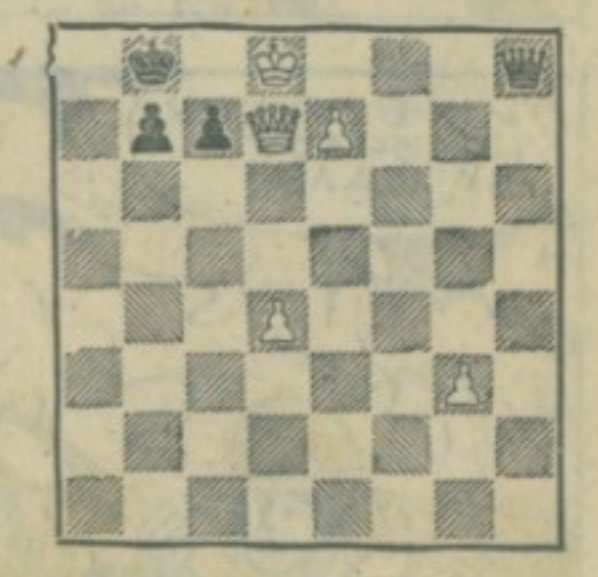


Max

МАЛИ ПРОБЛЕМ

Ово је позиција са једне партије одигране на турниру у Франкфурту на Мајни 1924. године. Одмах да вам кажемо да се завршила нерешено. У задатку стоји да бели вуче и добија, па је на вама да исправите грешку водича белих фигура, који је из добијене позиције извучао само пола поена.

Бели вуче и добија:



Бели: Кд8, Дд7, Пд4, е7, г3 (5)
Црни: К68, Дх8, П67, Ц7 (4)
Решење: е8! Да је бели претворио пешака у даму — топа или ловца — црни би одржао реми вечитим шахом.



ТВРДИЦА

— ИЗ УЗБЕЧКОГ ФОКЛОРА —

У великом граду Ташкенту тешко да се могао наћи човек који није познавао путујућег трговца Миркамала. Он и његова жена страшили су читав живот да би искамчили од пастира комад сира а од сиромашних суседа коју лепињу. Деце нису имали и једина жеља им је била: да једу покљонен хлеб.

Миркамал је шест дана у седмници лутао по вашарима а кући је долазио само једном, у среду. Шест дана је његова жена седела сама самцита, међу голим зидовима.

И једне среде Замира је кроз сузе казала мужу:

— Јеси ли ти мени мужили комад туђе земље? Седим сама у овој пустој кући. Полу-дећу! Треба ми неко живо биће. Неће се небо срнути ако ми купиш теленце или јагње? Лакше бих подносила твоје одсуствовање.

Миркамал се сажалио. Идуће среде довео је с вашара двогодишњег овна.

Замира више није било досадно: ован је по цео дан блејао и промукло кашљао. И готово све што се могло је-

сти брзо је појео. А и оно што се од суседа могло искамчити није дуго трајало.



Ован је блејао и кашљао. Идуће среде, кад се муж вратио кући, Замира је уместо поздрава повикала:

— Еј, мужу! Сад знам зашто си довео ову изелицу: да бих ја умрла пре времена! Одведи га куд знаш или ћу се вратити свом оцу!

— Чекај, не одлази — рече Миркамал. — Смислићу већ нешто.

Тог дана, када је отишао да обиђе очев гроб, агринуо се кад је видео колико сочне траве узалуд тамо пропада и одмах је помислио: ово би био рај за овна! Брзо се вратио кући и довео овна гробару.

— Брате мој, — рекао му

Прошло је два месеца. Миркамал је опет једном отишао на гробље и није познао свог овна: толико се угојио и толико му је руно постало сјајно и ковриваво.

„Охо, па у њему има више од десет кила лоја — помислио је. — Терба га вратити кући. Била би глупост дати таквог лепотана за сахрану човека за кога се још не зна када ће умрети!“

И он је закуцао на врата гробарева кућице.

— Асалам алейкум!

— Валејкум асалам! Је ли све мирно и спокојно у твом животу?

— Јадан ми мој мир! — тужно је казао Миркамал. — У селу Капландек разболео се неки малишан. Позвали су ме да га излечим и ја сам му дао лек. Дете је попило лек па потегло и умрло. И зато су одлучили да ме протерају из Ташкента. Скупљај своје ствари па да идемо!

— Куда?

— Како куда? У прогонство! Ти си се заклео да нећеш ме сахранити и за то си добио овна. Там, где ћу умрети треба и ти да будеш. Како ћеш ме иначе сахранити? — Није него! Иди сам! Губи се заједно са својим овном!

Миркамал је узео свог овна и кренуо кући певајући песму у којој је славио своју оштроумност.



Светлана Христовска, ул. 171 бр. 1 насеље Ђ. Петров I — Скопје (14 година); спорт, музика; српскохрватски, енглески, бугарски, македонски

Невена Станковић, ул. Павла Базића 2/а — Нови Сад (17 година, разгледнице)

Петар Агнешко, Ковин, Банат (ученик; марке, разгледнице, фотографије глумца и певача)

Мира Траковић, ул. ЈНА 52/III-6 — Приштина (ученица VI раз; македонски и српскохрватски)

Бети Вористофа, Средњи мед. центар — Скопје.

Гордана Ставрова, Средњи мед. инт. — Скопје

Душко Мићевић, Међуречје — Горажде (ученик VII раз. О. Ш.; немачки и српскохрватски)

Јелица Варбуловић, излетниште Вадњено бр. 3 — Неготин (разгледнице, маркитце; енглески, српскохрватски и словеначки)

Добрица Радловић, ул. Цара Душана бр. 268 — Земун (17 година)

Мирјана Бат, ул. Нехајска бр. 87 — Загреб (17 година; забавна музика, филм, спорт)

Иван Мандевски, 11. Октоври бр. 36 — Скопје (15 година)

Нада Рогановић, ул. Иво Лола Рибар бр. 71 — Ратково — Бачка (16. год; музика, филм и спорт)

Франциска Ђулић, уч. I разреда СЕШ „Боса Милчевић“ — Суботица.

Вилмош Губик, „Дрвотранспорт“ — Врбас (28 година; марке; српскохрватски и мађарски)

Кире Златков-Кајаз „Трст“ 12 Делчево — Македонија (музика; марке и разгледнице)

Мира Јовановић, ул. Карађорђева бр. 115 — Ваљево (музика, филм)

Наташа Радовић, ул. Моше Пијаде 51 — Титоград (спорт, новинарство, књижевност, филм и музика)

Драгица Медурић, О. Ш. „Петар Драшковић“ — Турија, Бачка (18 година)

Милутин Кесегић, с. Липово, зп. Врњачка Бања (16 година; ученик гимназије)

Снежана Срњаџак, Основна огледна школа „Милак Радман“ — Ваљалужа (13 година)

Снежана Зорић, V козарска бригада бр. 4 — Ваљалужа (14 година; разгледнице и марке)

Јела Илић, О. Ш. „Радоје Домановић“ — Параћин (салвете и разгледнице)

Миомир Врдар, Криви Вир код Вољенца (Тимочког) — (ученик гимназије; марке, разгледнице; српскохрватски и руски)

Мирјана Ђорђевић, Рентгенова 31/13 — Ниш (16 година)

Слободанка Шаренац, ул. Романијска 66. Сокопац код Сарајева (ученица I раз. гимназије; спорт и музика)

Радослава Станојевић, уч. VII раз. О. Ш. Иланца — Ванат (разгледнице и маркитце)

Зденка Кош, Кумановска бр. 18 — Београд (18 година; српскохрватски и енглески)

Слободанка Павловић, Брезна код Горњег Милановца (ученица О. Ш. 13 година; српскохрватски и руски)

Вера Везенковић, Блок Тесла згр. бр. 7/10 — Панчево (забавна музика, спорт; руски, српскохрватски)

Вера Јовановић, ул. Маршала Тита бр. 110 — Гњилане (14 година)

Мирјана Јаџић, ул. Јусуфа Филиповића 41 — Јајце (18 година; спорт и музика)

Славољуб Маринковић, ул. Бориса Кидрича бр. 1 — Осиповица (14 година; српскохрватски, бугарски и руски)

Каћа Карповић, Југословенска бр. 28 — Суботица (фотоје глумца, забавна музика и филм)

Соња Дејаков, ул. Ген. Милутиновића бр. 86 — Жабаљ (13 година; разгледнице)

Марија Страцињска, ул. О. Шпанка 11 — Кисач, Бачка (13 година; разгледнице, дописивање с друговима из Новог Сада)

Јелена Младеновић, Вишеградска бр. 14 — Београд (11 година; српскохрватски и руски)

Богдан Роман, ул. Тараса Шевченка 10 — Сремска Митровица (16 година; енглески и српскохрватски)

Слободанка Жикојиновић, Драгомира Гајића бр. 39/5 — Крушевац (филм, разгледнице и проспекте)

Љиљана Ђуровић, ул. Драгомира Гајића 37/11 — (књиге и разгледнице)

Зоран Кнежевић, ул. 8. децембар — Влаче ср. Ниш (ученик гимназије; марке и разгледнице)

Радомир Јанковић, Кучево, пошт. факс 32 (18 година; разгледнице, значке, филмове)

Ружица Јевтић, ученица I раз. Економске школе — Смедереве (разгледнице)

Светлана Стојићевић, уч. Економске школе, Смедереве (17 година)

Војана Савић, Отона Жупанчића 26 стан 8 — Нови Београд (14 година; разгледнице, марке и фотографије глумца)

Сандра Туфек, ул. Вука Караџића 234 — Винковци (17 година; српскохрватски, руски)

Љиљана Јовановска, ул. Кузман Јосифовски бр. 80 — Витола (14 година; српскохрватски и енглески језик)

Влагица Зафировска, ул. Димитрије Туцовић 2/Д — Куманово (разгледнице и марке; француски, српскохрватски, македонски)

Славо Стојмановски, ул. О. Николов бр. 17 — Куманово (18 година; македонски, српскохрватски, италијански, немачки и бугарски)

Снежана Милосављевић, ул. Мише Стојковића — Гај код Ковина

Наталија Николић, Брезна, Горњи Милановац (14 година, ученица О. Ш.); фотографије глумца и салвете)

Душан Загорац, ул. Вардарска 1 — Београд (политика, историја, марке, стари новац, разгледнице)

Ђурђица Рашић, ул. Давидовићева бр. 2/6 — Смедереве (14 година; салвете, марке и разгледнице; српскохрватски, руски и француски)

Радмила Рубаковић, О. Ш. „Богдан Јоковић“ Брезна код Горњег Милановца (14 година)

Живослав Радојевић, ул. Банатска 25 — Смедереве (ученик II разреда Техничке школе)

Злата Ристић, ул. Отона Жупанчића 4 — Гудурица-Вршац (13 година; омоте од чоколаде и фотографије певача)

WALT DISNEY'S

ИЗВИДНИЦИ





МУМИН И КОМЕТА



Мама Мумин и тата Мумин испратили су Мумина и Њушкало на пут. На том путу испуњеном страхом и радосним победама, постепено су им се придружили пријатељи: — Снусмумрик са усном хармоником и Сноркови, брат и сестра. Сестра се зове Пела. И тако су сад унепоторо наставили путовање према комети.

Тамо где је било море с благим и плавим таласима и белим једрима на тим таласима — тамо је зјапнуо огроман бездан. А са његовог дна дизала се врела пара.

Снусмумрик је сео, подупро главу шапцицама и стао Јадиковати.

— Ах, наше лепо море! Нема га! Нестало је! Нећемо више једрити, нећемо се купати, нећемо ловити велике штукле!

— Треба да пођемо на ону страну — казао је Снорк. Сви су ћутали.



— Хајде да одржимо ратни савет — предложио је Снорк. — Себе именујем за председника. Да видимо какве су

могућности за даље путовање.

— Да прелетимо — казао је Њушкало.

— Не изигравај будалу — казао је Снорк. — Нико од нас не уме да лети. Предлог се одбацује.

— Да пређемо пешнице — казао је Мумин.

— Ти си глуп — казао је Снорк. — Пропадаћемо у сваку рупу и заглибљиваћемо се у блато.

Снусмумрик подиже главу.

— Штуле — казао је.

— Штуле!? — није одмах разумео Снорк.

Пре, када је море избацивало на обалу остатке настрадалих бродова — ту је био залив и зато су свуда лежале даске, помомљене катарке и разни предмети. Није било тешко направити штуде. Требало је само наћи неку дршку од метле, мотку за заставу.

— На пут! — командовао је Снусмумрик.

Убрзо је изишло на видело дана да највећи дар за ходање на штудлама има госпођица Снорк — Пела. Она се уз опасност по живот љуљала на штудлама али ниједном није изгубила равнотежу. — Стално је пичала од страха а била је храбрија од осталих.

Водене биљке, које су некад гордо њихале своје круне у бистрој зеленој води, лежале су сада црне и спарушене, а у малобројним барицама рибе су жалосно дрхтале. Медузе и ситне рибце дахтале су у песку. Пела је трчала по дну, скупљала их и односила у преостале барице.

— Тако, тако — говорила је. — Ту ће вам бити добро.

Финска књижевница и сликарка Туве Јонсон стара је познаница читалаца нашег листа. Упознали сте је преко њених прича у сликама о породици Мумин и њиховим суседима из Мумин-долине. Значи, упознали сте је као сликарку. Данас наше читаоце упознајемо с Туве Јонсон — књижевницом и то преко једног одломка из њене књиге „Мумин и комета“

— Злато моје, — казао јој је Мумин — мени их је страшно жао али ми не можемо спасти све рибе и медузе и...

— Да, али неке ипак можемо.

А комета је кроз водену пару изгледала велика, вели-



ка, час би блеснула, час би тихо светлудала.

Као мали дугоноги инсекти они су све даље залазили у дубину мора. На неким местима, из самог песка, дизале су се црнозелене стене.

— Никад се више нећу купати у дубокој води — казао

је Њушкало. — Кад помислим само шта ми се све налазило испод трбуха.

— Па ипак је ово лепо! — неуверено је изрекао Снусмумрик. — А уз то сазнање да пре нас овде нико није био.

Изненада је из сиве магле изронило нешто огромно и застрашујуће. Начинили су полукруг и пришли том страшилу с друге стране.

— Па то је брод! — крикнуо је Снорк. — Готонули брод!

Катарка му је била сломљена а избушено корито покривено алгама и рачињима. Морске струје давно су стргле с њега једра и ујад.

— Шта мислите, има ли кога у њему? — шапатом је запитала Пела.

— Вероватно су се избавили чамцима за спасавање — казао је Мумин.

— Ах, што је лепо! — узвикнула је Пела и одмах заборавила све Снусмумрикове савете о равнотежи. Заклатила се напред, затим уназад, срцепарајуће крикнула, раширила руке и нестала у тами утробе брода.

Мумин је полетео према

броду и стао да се вере уз зарђали ланац од сидра.

— Где си? Где си?

— Ту сам! — писнуо је гласић.

— Ниси се озледила?

— Не, само сам се уплашила.

Мумин је храбро скочио у утробу брода.

— Овде је тако мрачно — бојажљиво је казао. — Волео бих да се што пре извучем одавде.

— Добро — казала је Пела. — Помози ми да се попнем.

Мумин ју је подигао до округлог бродског прозорчића а Пела је застала да погледа у огледалцету своје мокре шипке на челу. Наједном је видела како се иза Муминових леђа у тамној дубини потпалуља нешто миче и крикнула је: „Чувај се!“

Мумин је погледао преко рамена и онемео. Пред њим је била огромна хоботница: лагано му се прикрдала из једног угла црне бродске утробе. Стао је очајно да се успиње, Пела му је пружиала једну шапу, али он се оклизнуо низ мокре и клизаве да-



ске и бућнуо натраг у воду. На палубу су дотрчали Њушкало, Снорк и Снусмумрик. Протурили су кроз отвор на палуби своје штуде и стаили да терају хоботницу али она

није ни хајала за то и прилазила је све ближе пружајући према Мумину своје кракове. Тада је Пела дограбила огледалце, укватила на њега црвени круг комете и блистави зрак уперила хоботници право у очи. И ова се укочила од страха.

Скочили су са страшног брода и потрчали на штудлама што су брже могли. Претрчали су неколико морских миља пре него што су стали да одахну.

И тада је Мумин казао.

— Пело, спасла си ми живот.

А Пела је поцрвенела од задовољства и прошапутала: — Тако ми је драго кад могу нешто да учиним за тебе. Spreмна сам да те спасавам од хоботнице и по неколико пута дневно!

Терен се нагло спуштао и губио се у понору пуном паре и мрака. Можда тамо уопште нема дна... Можда су се тамо доле притајиле у муљу највеће морске хоботнице...

На морско дно пао је сумрак и сад су сви гледали да буду на окупу. Било је опасно запалити ватру, било је опасно и спавати усред непознатих опасности. Најзад су одлучили да заноће на врху стене високе као њихове штуде и да сву ноћ наизменично дежурају. Мумин је увео на себе прву стражу.

Седео је и гледао пусто морско дно. Мислио је о томе како много воли све: шуму и море, кишу и ветар, сунце, траву и маховину и да би живот без тога био пуст и празан. „Ништа — помислио је. — Мама ће већ знати како да се све то спасе“.

ДОГОДИЛО СЕ У... ДОГОДИЛО СЕ У... ДОГОДИЛО СЕ У...



... Сан Франциску. Сладолед од ваниле, чоколаде и разног воћа потпуно је потиснут у позадину. Омладина, а нарочито предшколска деца, све више купују сладолед начињен од куваног па пасираног белог пасуља и сладолед од парадајза. Продавци који су успели да се брзо преоријентисху на нове врсте сладолета направили су добар посао.



... Лос Анђелосу. Последњи „крик“ забављања међу студенткињама су журеви који се одржавају у собама са „сниженим“ таваницом. Просторија постаје нижа на тај начин што се чаршави са свих постеља зашију један за други а затим се причврсте за зидове на један метар од пода. Забава се одржава испод тог платненог „тавана“.



... Харлему. Приликом званичног обиласка града председник општине Линдсеј подигао је са улице комадић папира и пружио га свом првом пратиоцу. Овај се збуњен обазирао и додао је првом до себе. Тако је хартија ишла од руке до руке док је последњи из председникове пратње није пружио неком дечку који ју је опет бацио на тротоар.



... Филадельфији. Филадельфиски фризер су се побунили што морају да за исту цену шишају дугокосе младине као и мушкарце са „нормалном“ косом. Они су поднели захтев којим траже одобрење да дугокосим мушкарцима шишање наплаћују као шишање жена или пак да цену одређују према тежини ошишане косе.



... Калифорнији. Највећа фабрика обуће почела је онедавно да производи — изношене ципеле. Наиме, муштерије су се све више жалиле да имају много muka да од нових ципела направе изношене и разгажене. Јер нова мода, коју није прихватила само омладина већ и старији, захтева да ципеле изгледају што похабаније.



... Мадриду. Шпански закони забрањују Шпањолкама да носе бикини купалне костиме и мини-сукње. Када се осамнаестогодишња туристкиња Лени Овежак појавила на улици у мини-сукњи, за њом се за тили час створила поворка од преко хиљаду мушкараца. Полицији је било потребно 2 часа да нормализује саобраћај.



... Чикагу. Радње које се баве продајом разних животиња регистровале су све већу потражњу за опасним отровним паукovima. Трговац Берни Хофман каже да су му многи купци изјавили да паукове купују због тога што их посматрање ових отровних паукова наводи на дубока размишљања о себи и свом животу.

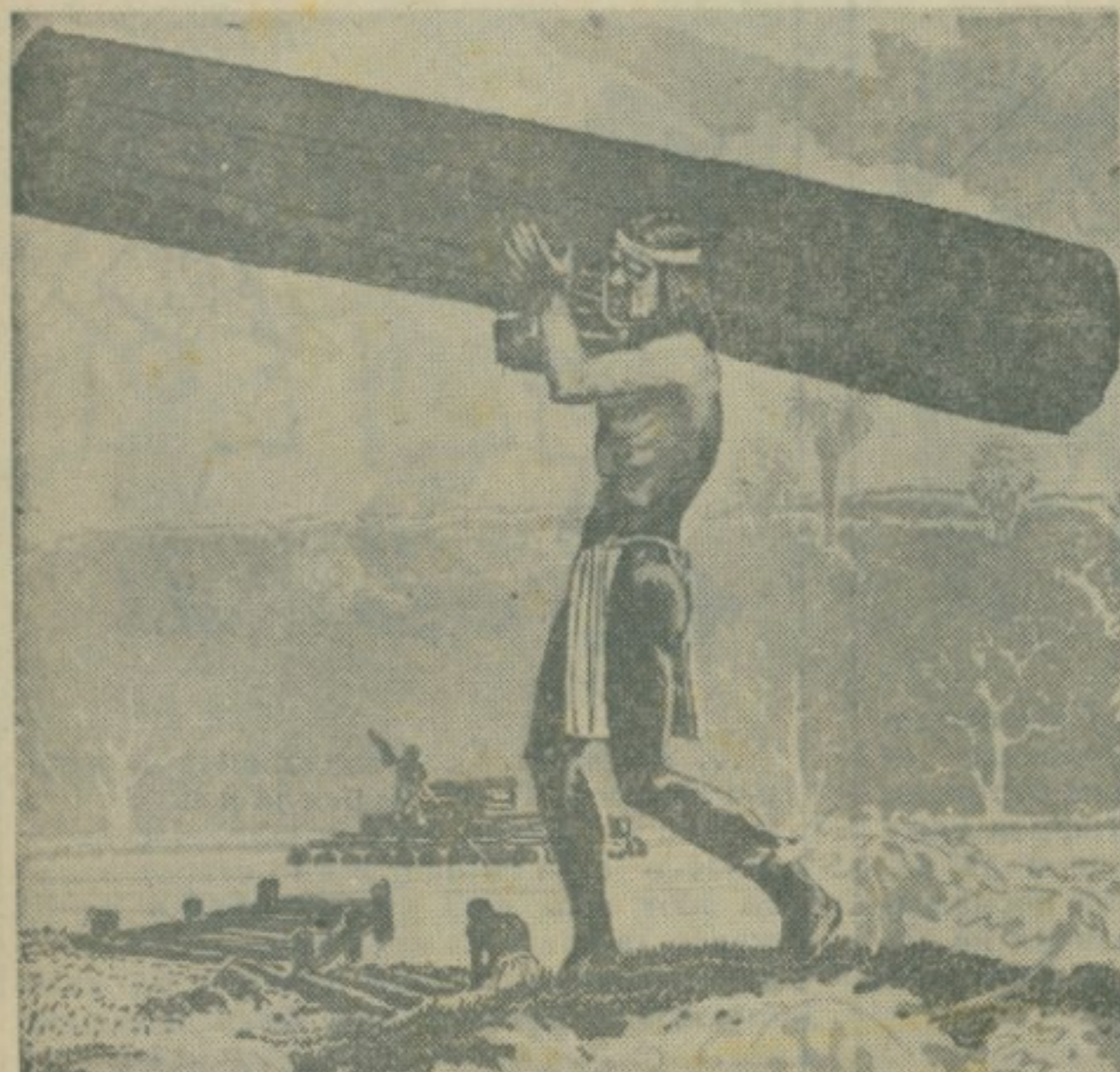


... Мајамију. Седамдесет шестогодишњи депарош Томас Моран је и по 69. пут осуђен на затвор. На последњем суђењу изјавио је да се опет латно старог заната због тога што му је досадно па је желео да крене на неко дуже путовање а за то његови редовни приходи од мале општинске потпоре нису били довољни.

БИК КОЈИ СЕДИ



Најтраженије дрво



Балса, или како јој је на латинском име *Ochroma lagopus*, најлакше је дрво на свету, упола лакше чак и од саме плуте. Ово дрво глатке коре и широких листова расте у готово свим тропским крајевима. Стабло балсе достиже велику висину, нарасте често више од осмоспратнице, а у пречнику има ширину и до једног метра.

Кад бисте имали прилике да пресечете дрво, једне балсе; видели бисте да оно има исту структуру као саће меда и управо те безбројне мале ћелије-шупљине чине дрво лаким. Међутим, што је стабло старије, дрво постаје све теже јер ћелије очвршћавају. Стога се стабло балсе и употребљава у многобројне сврхе само дск је младо, отприлике до 5 година. Тада га можете сећи ножем, као бутер.

Некад је ово дрво било веома скупо али је временом потреба за њим расла па се и оно више гајило и садило. А употреба овог дрвета је заиста многострука. Раније су се од балсе градили авиони и брзи чамци. Данас се за конструкцију авиона употребљавају разни лаки метали, али се зато и даље сви модели авиона граде од балсног дрвета. Све врсте намештаја на бродовима такође се праве од балсе, затим намештај у салама где се врше пробе радио или бископских представа у којима је потребна нарочита акустичност. И разни предмети који треба да стоје у води граде се од овог дрвета из два разлога: оно је отпорно на воду и може да носи велику тежину. Балсино дрво је одличан изолатор од топлоте, зато се употребљава за израду санука за сладолед. На крају, струјотина овог дрвета употребљава се за израду — динамита. То је, свакако, најнеобичнија употреба овог дрвета.



БЛАГОРОДНО СВИЊСКО СРЦЕ

лесним људима пресађује срчане залиске узете од животиња. Прву такву операцију Бине је извео 1965. године. Отада су његове француске колеге извеле тридесет таквих хируршких захвата. Париске болнице добијају са кланица здравља срца тек закљаних свиња, телад и овнова. У потпуно стерилним коморама са животињских срца одвајају се срчани залисци који се затим чувају у нарочитом раствору једног једињења живе.

Пресађивање појединих органа с једног организма на други веома је сложено због такозване „биолошке баријере“ коју су медицински стручњаци досад само у ретким случајевима успевали да савладају. Али, и поред неуспеха научници истрајно настављају да експериментирају.

Занимљиви су смели подухвати француског хирурга Жан-Пола Бинеа који бо-

Човечији организам не одбацује животињске срчане залиске јер су они мртво ткиво против којег се не јавља имунолошка реакција нетрпељивости. Највећи успеси постигнути су досад са пресађивањем срчаних залистака узетих од свиња.

Ипак, потребне су године да би се могло утврдити колико ће дуго и како добро ови залисци функционисати у телу својих нових домаћина. Засад је то само опит.

ЛЕКАР У СВАКОМ АУТОМОБИЛУ



Сваки саобраћајца и инспектор саобраћаја без нарочитог труда може да утврди да ли је неки аутомобилиста пијан или трезан. Али, возач може да буде и само преморен или болестан па да представља исту опасност на друму. Како у таквим случајевима спречити саобраћајну несрећу?

Белгијски проналазач Жан Гобелен изумео је апарат који треба да смањи број аутомобилских несрећа. Тај апарат би се могао назвати возачевим личним лекаром и контролором.

На доручје десне возачеве руке ставља се наруквица у коју је уграђен отпорник ко-

ји једном транзисторском уређају шаље сигнале о раду срца, променама у температури коже и степењу знојења. Транзисторски уређај везан је с карбуратором и регулише довод бензина у мотор.

Ако је возач јако уморан или узбуђен, довод бензина се аутоматски смањује а тиме се смањује и брзина аутомобила. Кад је опасност већа (возач је пијан или му је изненада позлило) на управљачкој табли пали се црвена светилка и аутомобил се зауставља.

М-КАО МОДА



М-КАО МЛАДОСТ

МИНИ

„ШЛАФРОК“



Зар нисам лепа у овој кућној халини? А да знате како ми је пријатно кад дођем из дворишта, где се играм са мојим другарицама, па ме мама окупа и обуче у мој „шлафроку“! А и кад са милом на мору с мамом и татом, облачила сам ову халиницу кад смо ишли на плажу. И моја мама има халину од оваквог истог материјала. Она каже да је то сад модерно да младе маме носе исте халине као и њихове мале девојчице.

КАКО САМ ЈАХАО НА ДИВЉЕМ ВЕПРУ



Амерички ловац Боб Семјуел ловио је дивље свиње на три континента. Он вам данас прича један од својих многобројних непријатних доживљаја из лова на ове опасне животиње.

Овом сам почео да се бавим случајно. Када сам као војник служио у америчкој армији стационарано у Немачкој после другог светског рата, позвали су ме једном у лов на дивље свиње у шумама близу Франкфурта. Тамо су вепрови били тешки и прек, 200 килограма и са њима није било

шале. Ловачко крштење није испало ни најмање пријатно за мене. Мада сам себе сматрао добрим стрелцем ипак кад се велики вепар појавио двадесетак метара од мене, ја сам га само ранио а тиме још више разбеснео. На мору срећу у близини се налазило једно велико дрво. Почео сам да бежим око њега док

ме је страшни вепар гонио. И ко зна шта би се десило, да ми неки ловци нису прискочили у помоћ и убили вепра. Од тада сам решио да се осветим овом роду и тако почео да се бавим ловом на дивље свиње.

После тога често сам лутао по Африци и Азији где сам учествовао у многим лововима на разне дивље звери али највише на дивље свиње. И мада многи мисле да је лавове, тигрове и медведе опасније ловити, моје искуство казује супротно. Дивља свиња је далеко лукавија и опаснија од сваке друге дивљачи и ко је не убије првим метком већ само рани, нек се држи добро. Због тога мало који ловац иде да тражи дивље свиње у шумама или дунглама као што то чини с другим животињама. Они нађу добар закљон и ту чекају дивље свиње, које хајкачи или пси гоне.

Често сам пре садашњег рата у Вијетнаму посећивао ту земљу где сам имао једног доброг пријатеља који је имао велику фарму. Како је и сам био страствен ловац често сам одлазио са њим у лов и то најчешће на дивље свиње којих је било много у дунглама.

Једном се десило да мој

пријатељ није могао да ме прати у лову. Уместо тога дао ми је пратњу од три човека који су ми служили као водичи и носили ствари. Само је један имао пушку. У лов смо кренули зором да бисм, избегли дневну жегу. Један део пута прешли смо аутомобилом а онда смо добрих десетак километара ишли кроз дунглу.

Морам да признам да сам се осећао помало усамљен у густој шуми, без паса и без помоћи неког другог ловца. Али, мислио сам, има доста искуства с дивљим свињама, ваљда ће ме и срећа послужити. Више сам страховао да мжда уопште нећемо наићи на дивље свиње, јер нити смо имали паса нити организоване хајкаче да их пронађу.

Пробијајући се кроз густу дунглу наилазили смо на велике групе мајмуна који су тако дречали да је цела околнина била испуњена галамом. Ближило се и подне а ми још нисмо наишли на дивље свиње. Истина, видели смо неке старе трагове али је то било све.

Застали смо поред једне речнице да ручамо и мало се одморимо. Ту су моји пратиоци пронашли нешто свеже трагове дивљих свиња али не сасвим свеже. Док смо се

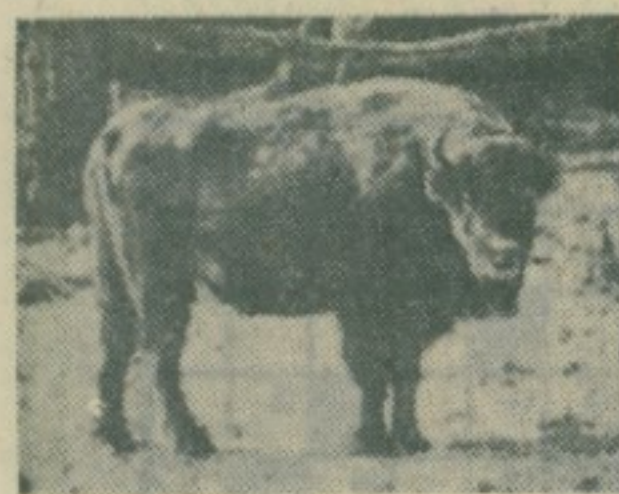
ми још одмарали, одједном сам угледао дивљег вепра на можда свега тридесетак метара од нас. Ишао је ка реци. Али док сам ја дограбио пушку и подигао се, вепар нас је осетио и за трен ока се изгубио у дунгли.

Одмах смо кренули у потеру следећи његов траг. Али то је био мучан посао. Дан се већ приближавао крају када смо случајно наишли на групу дивљих свиња. Управо смо се били попели на један брежуљак, доста стрм, и ја сам предложио својим пратиоцима да ту застанемо да бих мало дануо душом. За њих пењање није уопште представљало проблем али за мене јесте. И баш кад сам сео да се одморим, један од водича је дигао руку и показао према северу.

Нисам обратио неку пажњу на његов покрет јер сам веровао да ми показује одакле би дивље свиње могле наићи. Међутим, на свега неколико метара од нас са горње стране појавила се једна група од неколико дивљих свиња. Једва сам имао толико времена да клекнем и опалим. Свакако због изненађења и брзине нисам успео да усмирим вепра предводника већ сам га, вероватно, само ранио.

Као суманут вепар је јурнуо на мене и пролетео ми тачно кроз ноге. На несрећу некако је снажним кљовама закачио моје панталоне и — понео ме на себи. Ја сам га некако обухватио ногама око врата, окренут натрашке, док сам се рукама придржавао за његову густу чекињу.

Јурило смо низбрдо великом брзином. Дунгла је била густа па нисам ни покушавао да подигнем главу. Не знам колико сам времена провео у овом страшном положају, али сам за цело време размишљао како да се извучем. Ако нагло скочим у страну, вепар ће се вратити и разнети ме јер немам чиме да се браним. Ипак нисам могао тако вечито остати па сам зато искористио нешто проређену дунглу и једног тренутка рукама нагло шчепаво два дрвета између којих смо се пробијали и остао висећи док је вепар одјуррио даље. Тих неколико тренутака били су најтежи у мојој дугој ловачкој каријери. Плашио сам се да ће се вепар вратити и напасти ме. Али изгледа да се и он био уплашио од мене и да је и сам потражио склониште у густој дунгли.



ПОВРАТАК БИЗОНА

Пре нешто више од ст, година Северном Америком крстарила су многобројна крда бизона која су бројала на милионе грла. Често се догађало да возовоћа мора да заустави локомотиву и сатима чека док бизони протутње преко пруге. Међутим, није прошло дуго а немилосрдни освајачи Дивљег запада претворили су прерије у праве кланице бизона. Чинили су то јер су им били потребни месо и крзно, али често се догађало да убијају из чисте обести. Ускоро су шуме и поља опустели. Већ 1887. године једна експедиција ловца Природњачког музеја из Њујорка морала је три месеца да трага док је уловила једног бизона. Око 1900. године на целој територији САД остало је само 20 бизона скривених у најдивљим и најзабаченијим крајевима Јелоустона.



Амерички природњаци уложили су огроман напор; почели су да трагају за бизонима широм света. Најзад су сакупили 520 грла помоћу којих је обновљена раса. Данас у САД има 14.000 бизона који живе у резерватима и приватним ранчевима.

Одрастао бизон висок је у пределу грбе 180 сантиметара а дужина му достиже 2,70

метара. Мада може бити тежак до 900 килограма у стању је да развије брзину од 55 километара на час. Упркос својој огромној тежини, бизон је спретан и дешава се да дуго обиграва око циновог медведа гризлија док га најзад не превари и савлада. Двобоји између ове две животиње завршавају се по правилу на тај начин што бизон нанесе медведу смртоносне удобоје роговима.

Осим у САД бизон је заштићен још и у Пољској у чијем резерватима живи око 200 бизона.



СЛУЧАЈ У ЦИРКУСУ

Догодило се то у циркусу сибирског града Кемерова. Наступао је познати дресер Борис Едер са својим оригиналном тачком „Лавови и споменик“.

Искусни дресер је већ на самом почетку представе приметио да се лав по имену Зјаме некако чудно понаша. Звер се сва наокустрешена спрема да нападне младу укротитељку. Валентину, кћер Бориса Едера. Још само који секунд и скок Зјаме могао је бити смртоносан.

Одлучивши се брзином муње дресер се баacio испред кћери и примио скок на себе. У двобоју с опасном животињом која је отказала послушност изашао је као победник седамдесет двогодишњи укротитељ. Не користећи се уопште ватреним оружјем он је успео да се ослободи снажних канџи звери и да је заједно с другим укротитељима натера да настави представу. Стари дресер је прошао само са неколико огреботина.

Обичним сирџетом против твора

Многи ловци дошавши којим случајем у додир са твором имали су грдне муке да се ослободе његовог карактеристичног мириса или боље речено страхозитог смрада. То се догађало и са псима тако да су се ловци месецима лишавали својих најбољих керова јер нису могли да их поднесу у својој близини због смрада. Није редак случај и да аутомобил налети на твора и да га он са задовољством пошкропи својим

смрдљивом водиком. Шта све нису људи покушавали да се ослободе тог смрада. Обично праће водом, бензином или било којим другим средством није давало никакве резултате. Међутим на крају је ипак пронађено средство — сирџе. Довољно је обично сирџе разблажити и у ту течност потопити одећу. Смрад нестаје као руком однег. Исти је случај и ако се тело намаже том течношћу.





ТАЈНА АВИОНА БЕЗ ПОСАДЕ

У току прошлог рата Хитлер је у више наврата покушао да помоћу каквог новог, тајанственог оружја уништи савезнике. Међутим, они су захваљујући у првом реду својој обавештајној служби, у већини случајева успевали да открију места производње и оружје је уништано још у фабрикама. Сличну судбину доживели су и дириговани бомбардери без посаде.

Пред вече 10. августа 1944. године једна америчка тврђава враћала се са свог борбеног лета у Француској издвојена од своје групе. Један мотор јој је био оштећен те није могла да прати остале бомбардере. Управо је почела да надлеће Ламанш, када је посада приметила један чудан авион. У ствари била су то два авиона: један „Ју-88“ на чијим је лењима био „фоке-вулф“ — „190“.

Посада тврђаве није могла да верује својим очима. Капетан Џорџ Томас решио је да приђе што ближе том чудном авиону да би га боље видео.

Мада без једног од четири мотора, тврђава се ипак доста брзо кретала захваљујући томе што је била на већој висини. Али, баш када се тврђава приближавала том чудном авиону, ФВ-190 се одједном одделио од бомбардера Ју-88 који је наставио сам да лети даље. Људе из тврђаве највише је изненадило то, што нису приметили никакву посаду у немачком бомбардеру.

У ствари то је било најновије Хитлерово тајно оружје. Простор који је иначе заузимао посада, на овом бомбардеру био је испуњен експлозивом а авионом се управ-

љало из ловачког авиона — у почетку га је носио на својим лењима а касније је при- мао команду ловца помоћу разних справа. Међутим, та- да, августа 1944. посада тврђаве то није знала.

Видевши да немачки бомбардер нема посаде, капетан Томас је наредио да крену у потеру за њим и да га униште пре него што стигне у Енглеску где би могао нанети већу штету. Све енглеске луке тада су биле кратке бродовима који су превозили људство и материјал у Француску где је био отворен други фронт.

Капетан Томас је мислио да оборити немачки бомбардер без посаде неће бити тешко. Наредио је својим митраљесцима и тобијама да буду спремни а он је дао максималну брзину. Није потрајало дуго а тврђава је стигла немачки бомбардер који је ле- тео у правој линији не мењајући брзину. Међутим, када се тврђава приближила немачком авиону, капетану Томасу наједном је синула кроз главу да је авион пун експлозива и да ће ако експлодира то бити и њихов крај. Пани- ковао је у микрофон посади да не пуца.

Капетан Томас је поновио

више пута наређење и стао да се удаљава од бомбардера желећи да добије потребно одстојање са кога би могао да обори немачки авион без ризика. Али тада се десило нешто што ни капетан Томас није ико други из посаде није могао ни да сања — авион без посаде почео је да жури њих! Како је то авион мењао правац по жељи и журио за њима?

Шта се у ствари догодило? Посада тврђаве није успела обраћајући пажњу на немачког ловца верујући да се он вратио чим се откачио од бомбардера. Међутим, он је наставио да лети, само на нешто већој висини и одатле дириговао бомбардером. Пилот је видео како се тврђава приближава немачком бомбардеру и пратио га очекујући да ће отворити ватру која би уништила и њега самог. Али када је Немац видео да је посада тврђаве прозрела ту намеру и скренула од бомбардера, управо је бомбардер на тврђаву желећи да је сустигне и уништи.

Тврђава је почела да тражи спаса у ниском лету верујући да ће се тако најлакше ослободити бомбардера. Већ су стигли до енглеске обале и тврђава је летела готово изнад самог дрвећа. Постојала је велика опасност да откаже још неки мотор и у том случају би тврђава треснула, земљу или о неко дрво. Капетан Томас је изводио све могуће маневре, али се немачки бомбардер није дао преварити. Следио је тврђаву у стону.

Из тврђаве нису могли

због близине да пуцају а ни- су могли ни да умакну. Сваки час немачки бомбардер је могао, да их стигне и да заједно одлете у ваздух. Изненада капетан Томас је угледао последњу шансу да се спасу. Приметио је једну огромну ауто-цистерну како се помаља из једног села. Капетан Томас је још више спустио тврђаву журићи право на цистерну. Немачки бомбардер га је пратио. Кад је дошла близу цистерне, тврђава је нагло скренула и избегла судар. Међутим, немачки бомбардер, мада га је врло прецизно водио пилот из ловачког авиона, због сумрака и магле није приметио цистерну на време и није могао да избегне судар са њом. Огромна експлозија и пламен осветили су цео крај. И сама тврђава се затреса од експлозије али је срећно прошла. Сем неких мањих оштећења све друго је било у реду. Чим је видео неславни крај свог бомбардера, ловац се окренуо и вратио у своју базу.

Већ од самог рата Хитлер је тражио од својих стручњака да му пронађу такве авионе који би му омогућили да господари небом. У јануару 1942. године неки стручњаци су предложили — и чак израдили — прототип, комбинацију ловца и бомбардера коју су назвали „мистел“.

Стручњаци су утврдили да је „Ју-88“ најпогоднији да буде пуњен експлозивом а да „месершмит“ диригује њиме. Касније је ту улогу добио „фоке-вулф“. Генерал Баумбах, немачки командант бомбардера, желео је да користи

ту комбинацију још 1942. године али је Геринг то забра- нио чувајући тајно оружје за касније.

Тек 1944. године било је дозвољено да ови чудни бомбардери ступе у акцију и то на источном фронту. Око 200 Ју-88 било је пребачено у Пруску одакле је у комбинацији с ловцима требало да лете и бомбардују концентрисано трупе и градове. Али пре него што је иједан полетео, Руси су изненадним продором у Пруску уништили највећи број авиона на земљи. После тога Немци су их пребацили на западни фронт.

Успех „мистела“ на западном фронту је био далеко већи. У току три недеље савезници су били изненађени прецизним бомбардовањем мостова, бродова или трупа. Ист, тако, савезничке стручњаке је збуњивало то што никакви трагови нису остали од авиона који су оборили Тајну је прва решила летећа тврђава капетана Томаса, која се једва извукла приликом свог сусрета са једним од тих бомбардера. А то је био и једини сусрет једног савезничког авиона са тим бомбардером.

После успеха ових бомбардера на западном фронту, немачки министар наоружања Алберт Шпер је наредио да се убрза њихова производња и једна фабрика у близини Лајпцига почела је да производи само те бомбардере. Али ни обавештајна служба није спавала. Чим се дознало за ту фабрику, савезнички авиони су је једне ноћи сравнили са земљом.

Десте
ли вет
гуца

да...

... на лондонској под земној железници нај- дужо на свету, саобра- ћа 478 возова са 3300 вагона. Сваке године лондонски метро превезе око 670 милиона пут- ника.

... највећи путнички аутомобил конструисан досад за приватну употребу био је „бугати“ из 1927. године. Таквих аутомобила произведено је свега шест и неки су и до данас сачувани. Аутомобил су били дугачки готово 9 метара.

... највећа висина с које је икада човек скочио у воду је 40 метара. С такве висине скачу у



воду и роне мексички Индијанци да би с дна мора извадили неколико металних новчића. Брзина падања износи при таквим скоковима 100 километара на час.

... палеонтолози су све донедавно сматрали да су диносауруси, и поред свог страшног изгледа, били биљоједи и потпуно безбесни. Ме-



ђутим, када су енглески научници испитали фосилне остатке диносауруса под поларизационим микроскопом утврдили су да су се ове праисторијске животиње храниле месом.

ХУМОРЕСКА

ПЛАВИ БИСЕР

Овога пута имам лоше предосећање, професоре — довикну Каликс кроз прозор у купе пре него што је воз кренуо.

Ово злослутно предсказање није нимало узнемирило „професора“ — тако су га звали пријатељи и помагачи — а у кругу цариника и полицајаца био је познат као најпревајанији лупеж нашег времена.

Ипак ћу га пренети, драги мој, у то можеш бити сигуран.

На знак за полазак воз је брекћући кренуо.

Питер Мортон био је сам у купеу. Знао је да су му за петма детективи који су сумњали да је плави бисер код њега. Упркос томе био је потпуно миран. Задовољно је извадио своју табакеру и посматрао две дебеле цигарете у њој: једна је преко средине била обавијена папирном трачицом са мајуним крстићем

исписаним мастилом. Она је била његов понос. Издубио ју је на једном месту и ту сместио плави бисер какав у својој кријумчарској каријери још никада није имао у рукама. Извео је то тако вешто да је дим могао не сметано да пролази.

На пограничној станици дочекао га је инспектор Клиф, који му је већ одавно био на трагу.

— Кладим се, Мортоне, аднас ми донесите плави бисер.

— Бисер? Немам појма, какав бисер?

Инспектор је променио тон.

— Пронаћи ћу бисер, будите уверени. Овога пута ми нећете промаћи.

У контролном одељењу инспектор нареди да над Мортоним изврше најсавеснији лични претрес. Трајало је доста дуго, јер цариници су марљиво вршили свој посао.

— Па? .. — упита Клиф после завршеног претреса. Чиновници одговорилише да нису ништа пронашли. Једино ако се бисер не налази у Мортоновом телу ..

Клиф, дрвен од љутине, поведе „професора“ у одељење за преглед пртља



га. Мортон би сад био из губљен да није инспектору понудио цигару — без крстића, а сам западио ону са крстићем. Цигаре које неко пуши цариници не проверавају, док су оне у кутијама, пакетима и та бакерама увек сумњиве.

Док је Мортон пушкао у ваздух мале плаве облачиће одахнуо је. Спасен сам. Подсмешљиво је посматрао царинике ликујући: ту можете још дуг, да тражите ..

Одједном напољу настаде галама праћена цичањем. Сви потрчаше ка про-

зору .. Безначајан догађај: колича натоварена пртљагом са боцом на врху преврнула су се и пала на малог пса. Мортон и Клиф вратили се у собу, наставили да пуше и ћутећи посматрају како службеници са највећим задовољством и изузетном при-

ликом долазе до удубљења .. Не .. то се није смело замислити.

— Још ништа? — упита Клиф службенике. Ова су одречно махали главом. Клиф је сад управ заурлао: морам пронаћи бисер. У свом бесу поувкао је дим овога пута тако снажно да је Мортон уздрхтао до сржи. Господе, како да га спречим да пуши?

— Одличан дуван, зар не, господине инспекторе. Само, так, изврсно цигару ваља пушити лагано, са свим лагано, са уживањем а не тако .. хм .. брутално.

— Ствар схватања — прогунђа Клиф и опет дубоко увуче дим .. Тај „дуг“ био је за Мортон како убој ножем.

— Шта онда, размишљаваш, кад преглед буде завршен? Да одем и Клифу оставим цигару .. Никако! Спопада га дивље очајање.

У томе је и контрола била завршена и службеници мрзовољно саопштише да ништа није пронађено.

Клиф још једном снажно, повуче дим и рече:

— Па .. онда ништа, професоре .. Кладио бих се ипак да је код вас. Дакле .. срећан пут. Можете ићи.

Одјекну први знак за полазак. Мортон је пенушио од беса и очајања. Да иде,

зар без цигаре? Не, па шта буде нека буде ..

— Шта је чекате? — упита Клиф зачуђено.

Мортон тада мукло проговори:

— Пала ми је на памет сјајна шала. Слушајте само .. Испричао је шалу али она није била сјајна.

— Хвала за цигару — ја ви се Клиф — а шалу сте могли задржати за себе. Збогом!

У Мортону се нешто пре- ломило. Не остаје му ништа друго него да му узмем цигару. Једноставно узмем — размишљава је док су му црвени свичи играли пред очима. И већ је био подигао руку да изведе овај непромишљени потез који би га несумњиво одао кад .. неки мали де- чак упаде, ухвати Клифа за рукав и гласно издекла мов:

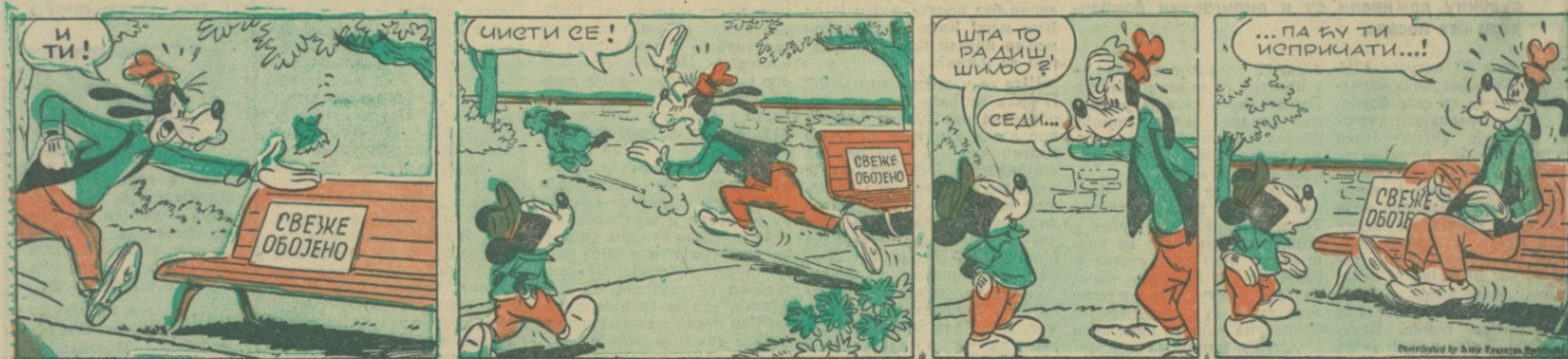
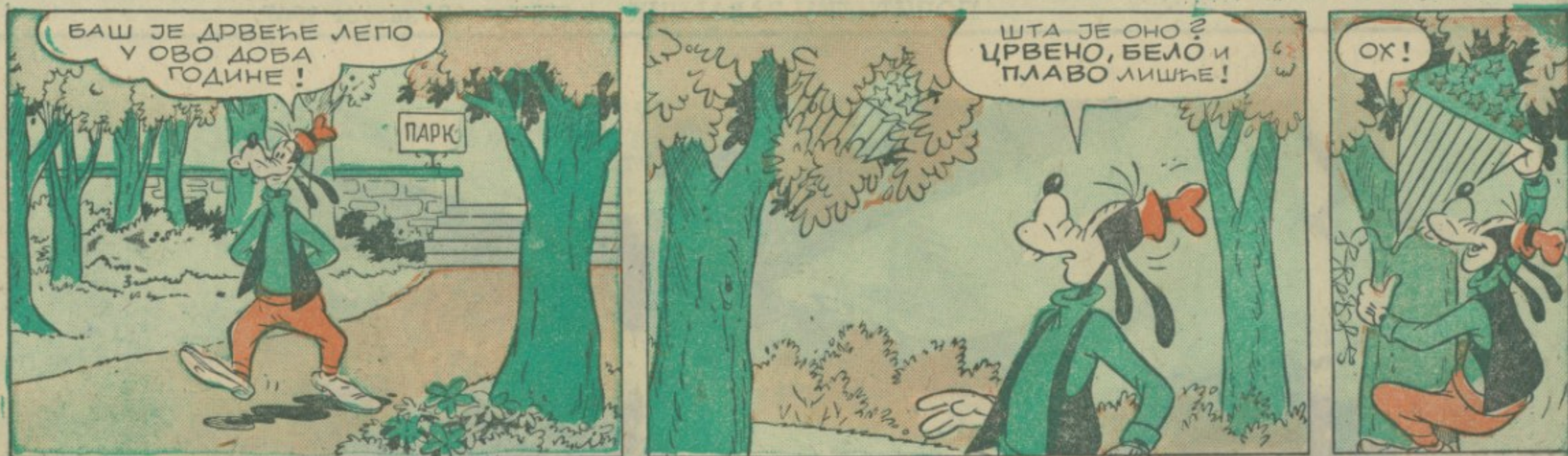
— Од куће вас поздрављају: све се срећно свршило, стигла је беба, девојчица ..

У први мах Клиф је ста- јао као кип, затим скочио у ваздух и својој срећи да одушке хитнувши ци- гару далеко од себе, затим ухватио Мортон, при- тиснуо му пољубац на ле- ви образ и истрчао као без душе.

У трен ока Мортон се сручи до цигаре, подиже је, угаси и излете — сти- гао је да ускочи у послед- њи вагон.

МИКИ

WALT
DISNEY



ЏОНИ ХАЗАРД

ФРЕНК РОБИН

Сезона монсуњских киша почела је раније но обично и онемогућила снимање. И не слутећи да је Сериз лажни дијамант заменила правим, који је случајно открила, грипмен је наредио кликву...

